

ความเป็นกลางในสงครามทางบก

สิทธิและหน้าที่ของประเทศเป็นกลางในสงครามทางบกระบุไว้ในอนุสัญญาฉบับที่ 5 กรุงเฮก ค.ศ.1907 ว่าด้วยสิทธิและหน้าที่ของรัฐและพลเมืองของประเทศเป็นกลางในสงครามทางบกเมื่อเกิดสงครามขึ้น รัฐที่ไม่ได้เข้าร่วมสงครามซึ่งเรียกว่ารัฐเป็นกลางย่อมมีสิทธิและหน้าที่อันเกิดจากความเป็นกลางของตน หน้าที่อันสำคัญของรัฐเป็นกลางอาจแบ่งออกเป็น 3 ลักษณะคือ หน้าที่ละเว้นการกระทำบางอย่าง (Duties of abstention) และหน้าที่ในการป้องกันการกระทำบางอย่างซึ่งเป็นการช่วยเหลือคู่สงคราม

มิให้เกิดขึ้น (Duties of prevention) และหลักความเสมอภาค

1. หน้าที่ละเว้นการกระทำบางอย่าง

หน้าที่ในการละเว้นของรัฐเป็นกลาง หมายถึงหน้าที่ทั่วไปของรัฐในทางงดเว้นเกี่ยวข้องกับกรณีพิพาทโดยไม่เข้าร่วมหรือยุ่งเกี่ยวในการทำสงครามทั้งทางตรงและทางอ้อม ไม่กระทำการใด ๆ อันเป็นการช่วยเหลือคู่สงครามทั้ง 2 ฝ่าย หรือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ก่อนศตวรรษที่ 19 ยังมีความคิดเห็นโน้มเอียงและถือปฏิบัติว่ารัฐเป็นกลางอาจให้ความช่วยเหลือแก่คู่สงครามได้ โดยเฉพาะฝ่ายที่ทำสงครามยุติธรรม หมายถึงฝ่ายถูก แต่ปัจจุบันเป็นที่ยอมรับถือเป็นกฎเกณฑ์ในกฎหมายระหว่างประเทศว่ารัฐเป็นกลางมิใช่ว่าจะต้องช่วยเหลือคู่สงครามอย่างเสมอภาค แต่ต้องไม่ช่วยเหลือคู่สงครามทั้ง 2 ฝ่าย ไม่ว่าจะเป็ฝ่ายผิดหรือถูก ไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อม การช่วยเหลือคู่สงครามนั้นอาจจะแยกเป็น 2 ประเภท คือ

ก. การช่วยเหลือทางอาวุธยุทธโธปกรณ์แก่คู่สงคราม

รัฐเป็นกลางต้องไม่ส่งมอบหรือขายอาวุธอุปกรณ์เกี่ยวกับการทำสงครามแก่คู่สงครามเคยมีการถกเถียงกันในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 1 ว่า รัฐเป็นกลางจะต้องรับผิดชอบหรือไม่ในกรณีที่พลเมืองของตนส่งอาวุธให้แก่คู่สงคราม มาตรา 7 อนุสัญญากรุงเฮกได้ระบุไว้ชัดเจนว่ารัฐเป็นกลางไม่ต้องรับผิดชอบ แม้ว่าการส่งดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ต่อคู่สงครามฝ่ายเดียวก็ตาม (กรณีที่พลเมืองอเมริกาได้ขายสินค้าให้แก่พันธมิตรระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 ซึ่งฝ่ายสัมพันธมิตรแต่ฝ่ายเดียวสามารถขนอาวุธได้เพราะครองแสนยานุภาพทางทะเลไว้) แต่รัฐเป็นกลางก็มีอำนาจออกกฎหมายห้ามบุคคลของตนส่งอาวุธไปให้คู่สงครามได้ เพื่อดำรงนโยบายความเป็นกลางของตนไว้ แต่ถ้าห้ามจะต้องห้ามด้วยความเสมอภาค มิให้คู่สงครามทั้ง 2 ฝ่ายได้รับประโยชน์ สวิสเซอร์แลนด์ก็เคยออกกฎหมายห้ามคนสัญชาติสวิสหรืออาศัยในสวิสทำการค้าอาวุธแก่คู่สงคราม ในสงครามกืออิสรภาพของเม็กซิโกกับประเทศสเปน อังกฤษได้ทำสัญญาขายเรือ 3 ลำให้แก่พ่อค้าอังกฤษ ซึ่งเป็นตัวแทนฝ่ายกบฏในเม็กซิโก สเปนได้คัดค้านการกระทำดังกล่าวในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 1 เยอรมันได้คัดค้านในกรณีที่พลเมือง

สหรัฐได้ขายอาวุธให้แก่ฝ่ายสัมพันธมิตรเป็นจำนวนมาก และรัฐบาลออสเตรเลียก็ได้ประท้วงรัฐบาลอเมริกาเช่นเดียวกัน อเมริกาได้เคยออกกฎหมายลงวันที่ 31 สิงหาคม ค.ศ.1935 ห้ามชนอเมริกาส่งอาวุธให้แก่คู่สงคราม แต่ในปี ค.ศ.1939 โดย Neutrality Act 4 พฤศจิกายน 1939 ได้อนุญาตให้ส่งอาวุธไปให้คู่สงครามได้อีก แต่คู่สงครามจะต้องจ่ายและบรรทุกไปเอง ซึ่งทำให้ฝ่ายสัมพันธมิตรได้เปรียบเพราะคุมอำนาจทางทะเลไว้ ในระหว่างเริ่มต้นของสงครามโลกครั้งที่ 2 รัฐบาลสหรัฐซึ่งขณะนั้นยังไม่ได้เข้าร่วมสงคราม ได้ทำข้อตกลงกับอังกฤษเมื่อวันที่ 2 กันยายน ค.ศ.1940 และ 27 มีนาคม ค.ศ.1941 ยอมส่งมอบเรือพิฆาต 50 ลำ เพื่อแลกเปลี่ยนกับการที่อังกฤษให้อเมริกาเข้าฐานทัพเรือในหมู่เกาะของอังกฤษ เช่น Terre-Neuve, Bermudes, Jamaïque, Saint-Lucie, Trimite, Antiqua, Guyane Britanique เป็นเวลา 99 ปี การกระทำดังกล่าวของสหรัฐถือได้ว่าเป็นการละเมิดหน้าที่ในการละเว้นของรัฐเป็นกลาง ทั้งนี้เพราะรัฐเป็นกลางมีหน้าที่ต้องละเว้นที่จะช่วยเหลือคู่สงคราม มาตรา 6 อนุสัญญากรุงเฮกเกี่ยวกับสงครามทางทะเลได้ระบุนำห้ามมิให้รัฐเป็นกลางส่งมอบเรือรบ กระสุน วัสดุสงครามให้แก่คู่สงครามไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม และไม่ว่าจะเป็นการขายหรือให้เปล่าก็ตาม แต่ทั้งนี้ถ้าไม่มีกฎหมายภายในระบุนำห้ามไว้ พลเมืองของรัฐเป็นกลางก็อาจจะขายหรือส่งอาวุธให้แก่คู่สงครามได้ เหตุผลในการที่อนุสัญญากรุงเฮกอนุญาตให้พลเมืองของรัฐเป็นกลางส่งอาวุธให้คู่สงครามได้ แม้ว่ากรกระทำดังกล่าวอาจจะเป็นเหตุให้สงครามยืดเยื้อต่อไปอีกนานเพราะเหตุผลที่ว่าผลประโยชน์ของประเทศเป็นกลาง ไม่ควรจะถูกกระทบกระเทือนจากการทำสงครามพลเมืองของรัฐที่เป็นกลางมีสิทธิจะดำเนินสัมพันธภาพตามปกติกับทุกประเทศไม่ว่าจะเป็นคู่สงครามหรือประเทศอื่น แต่ทั้งนี้บุคคลเหล่านี้ก็ต้องทำการเสี่ยงภัยของตนเอง เพราะสินค้าจำพวกอาวุธเป็นสินค้าต้องห้าม ซึ่งอาจจะถูกริบได้ ประธานาธิบดีวิลสัน แห่งอเมริกาได้ประกาศเมื่อ ค.ศ.1914 ว่าชาวอเมริกันมีสิทธิจะขายสินค้าให้แก่รัฐบาลหรือตัวแทนของประเทศคู่สงครามได้ เพราะไม่มีหลักในกฎหมายระหว่างประเทศหรือสนธิสัญญาที่อเมริกาทำไว้ หรือกฎหมายภายในกำหนดห้ามไว้

ข. การช่วยเหลือทางการเงิน

ประเทศเป็นกลางมีหน้าที่จะต้องงดเว้นการช่วยเหลือทางการเงินแก่รัฐคู่สงครามไม่ว่าจะเป็นการให้เปล่าหรือคิดดอกเบี้ย ซึ่งหน้าที่ดังกล่าวใช้บังคับเฉพาะรัฐ แต่พลเมืองยังมีสิทธิที่จะให้คู่สงครามกู้ยืมเงินได้ มาตรา 18 อนุสัญญากรุงเฮกได้ระบุให้ประชาชนของรัฐเป็นกลางมีสิทธิให้คู่สงครามกู้ยืมเงินได้โดยไม่ถือว่าเป็นการช่วยเหลือคู่สงครามแต่อย่างใด แต่ประเทศที่รักษานโยบายความเป็นกลางอย่างเคร่งครัดก็มักจะออกกฎหมายห้ามการกระทำความดังกล่าว การรวบรวมเงินเพื่อหาทุนให้คู่สงครามโดยการออกพันธบัตรซึ่งรัฐเป็นผู้ดำเนินการย่อมกระทำไม่ได้ ระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 1 สวิสเซอร์แลนด์ได้เปิดเครดิตการซื้อสินค้าให้แก่เยอรมันและฝ่ายสัมพันธมิตรโดยอ้างว่าเพื่อรักษาสภาพเศรษฐกิจของประเทศ การกระทำความดังกล่าวยังไม่ถือว่าขัดต่อกฎหมายระหว่างประเทศถ้าการค้ำดังกล่าวไม่เป็นการช่วยเหลือโดยตรงในการทำสงคราม อาทิเช่น ขายสินค้าจำพวกอาหาร

การที่คู่สงครามสามารถกู้ยืมเงินจากประชาชนของประเทศเป็นกลาง ได้เป็นเหตุผลอันหนึ่งที่ทำให้สงครามยืดเยื้อ เพราะถือว่าเป็นอาวุธสำคัญในการทำสงคราม Oppenheim ได้กล่าวว่า “ไม่เป็นที่สงสัยเลยว่า การที่คู่สงครามสามารถกู้ยืมเงินจากชาติเป็นกลางได้ ทำให้สงครามเนิ่นนานต่อไปอีก สงครามระหว่างญี่ปุ่นกับรัสเซียควรจะสิ้นสุดลงก่อนหน้านั้น ถ้าคู่สงครามไม่ได้รับเงินทุนจากชาติเป็นกลาง และถ้าเราสามารถทำให้โลกเชื่อว่าการกระทำเช่นนี้จะเป็นการทำให้สงครามยืดยาวออกไปอีก ก็ต้องมีกฎเกณฑ์ให้รัฐบาลห้ามการกู้ยืมดังกล่าว”(1)

ระหว่างสงครามไครเมีย ฝรั่งเศสได้คัดค้านในการที่รัสเซียทำการกู้ยืมเงินได้ที่อัมสเตอร์ดัม เบอร์ลิน และฮัมเบอร์ก ใน ค.ศ.1870 ฝรั่งเศสก็ทำการกู้ยืมเงินในลอนดอนระหว่างสงครามรัสเซีย-ญี่ปุ่น ประเทศคู่สงครามก็สามารถกู้ยืมเงินจากประเทศเป็นกลาง ญี่ปุ่นกู้ที่อังกฤษ เบอร์ลิน รัสเซียที่ปารีส เบอร์ลิน ในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 1 แม้ว่าประธานาธิบดี

---

(1)L. Oppenheim International Law. London 1926 Vols. 2 p. 557

วิลสันจะได้แนะนำให้ประชาชนมิให้เงินกู้แก่คู่สงคราม แต่ฝ่ายสัมพันธมิตร ก็ยังได้รับเงินกู้จากธนาคารในอเมริกาถึง 1 ล้านเหรียญ ภายหลังก.ศ. 1914 มีรัฐเป็นกลางหลายรัฐได้เริ่มนโยบายความเป็นกลางอย่างเคร่งครัด โดยออกกฎหมายห้ามประชาชนของตนให้กู้ยืมเงินหรือให้เครดิตแก่คู่สงคราม อเมริกา ได้ออกกฎหมายห้ามเช่นเดียวกัน เช่น Neutrality Act ค.ศ. 1935 และได้ยกเลิกไปเมื่อเข้าร่วมสงครามใน ค.ศ. 1942

2. หน้าที่สำคัญของรัฐเป็นกลางอีกอย่างหนึ่งคือหน้าที่ในการป้องกัน ซึ่งประกอบด้วย

ก. รัฐเป็นกลางจะต้องป้องกันมิให้คู่สงครามละเมิดความเป็นกลางของตนมาตรา 1 ของอนุสัญญาได้ประกาศว่า ดินแดนของประเทศเป็นกลางจะล่วงละเมิดมิได้ ทหารรัฐคู่สงครามไม่มีสิทธิเข้าไปในดินแดนของประเทศเป็นกลาง ไม่ว่าจะมิจุดประสงค์ที่จะติดตามกองทัพศัตรูที่ลี้ภัยเข้าไปในประเทศเป็นกลาง หรือด้วยเหตุผลใดก็ตาม ถ้าเข้าไปรัฐเป็นกลางมีสิทธิปลดอาวุธและกักตัวทหารคู่สงครามไว้ ในกรณีที่รัฐคู่สงครามละเมิดความเป็นกลาง รัฐเป็นกลางมีสิทธิที่จะต่อต้านแม้ว่าจะต้องใช้กำลังเพื่อรักษาความเป็นกลางของตน ซึ่งการกระทำดังกล่าว มาตรา 10 อนุสัญญากรุงเฮก ไม่ถือว่าเป็นการกระทำที่เป็นปฏิปักษ์ต่อคู่สงคราม รัฐเป็นกลางจะต้องป้องกันมิให้มีการปฏิบัติการสงครามในดินแดนของตนหรือใช้ดินแดนของตนเป็นฐานปฏิบัติการของคู่สงครามระหว่างสงครามรัสเซียกับญี่ปุ่น ดินแดนที่ปฏิบัติการสงครามแทนที่จะเป็นในดินแดนของรัสเซียหรือญี่ปุ่น คู่สงครามกลับทำการรบในดินแดนแมนจูเลียและเกาหลี แม้ว่าเกาหลีจะประกาศความเป็นกลางก็ตาม การที่รัฐเป็นกลางไม่มีกำลังเพียงพอที่จะป้องกันมิให้คู่สงครามละเมิดความเป็นกลางของตนได้ ไม่ถือว่าความเป็นกลางของรัฐนั้นสิ้นสุดลง แต่อาจจะเป็นเหตุผลให้คู่สงครามอีกฝ่ายหนึ่งใช้กำลังเข้าดำเนินการป้องกันเสียเองในดินแดนของรัฐเป็นกลาง เช่นในกรณีกัมพูชาและลาว ไม่สามารถป้องกันมิให้เวียดนามเหนือใช้ดินแดนของตนเป็นทางผ่านไปโจมตีเวียดนามใต้ พันธมิตรและเวียดนามใต้จึงได้ส่งกองทัพเข้าไปกวาดล้างในดินแดนลาวและกัมพูชา

ข. รัฐเป็นกลางมีหน้าที่ป้องกันมิให้มีการขนส่ง กองทัพ เสบียง อาวุธ ผ่านดินแดนของตนในตอนต้นศตวรรษที่ 19 ประเทศเป็นกลางยังยินยอมให้กองทัพศัตรูผ่านดินแดนของตนใน ค.ศ.1815 สวิสเซอร์แลนด์ยินยอมให้กองทัพออสเตรียผ่านประเทศและใน ค.ศ.1852 ก็ได้ทำสัญญา กับพระเจ้าแผ่นดินของ Bade (แคว้นในเยอรมัน) อนุญาตให้ทหารที่ไม่ได้เข้ามาเป็นกลุ่มหรือหน่วยทหารที่มีจำนวนน้อยกว่า 30 คน พร้อมด้วยอาวุธที่ไม่มีการสุ่นผ่านดินแดนของตนได้ แต่ต่อมามีความคิดเห็นว่าการกระทำดังกล่าวเท่ากับเป็นการช่วยเหลือคู่สงคราม ขัดต่อหลักความเป็นกลางและเป็นการละเมิดอธิปไตยของรัฐเป็นกลาง มาตรา 5 อนุสัญญากรุงเฮกได้ระบุนห้ามมิให้รัฐเป็นกลางยอมให้กองทัพ หรือขบวนขนส่งอาวุธยุทธภัณฑ์ใช้ในการสงครามผ่านดินแดนของตนระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 1 อังกฤษก็ได้ประท้วงในกรณีฮอลแลนด์ยอมให้เยอรมันขนกวาดทรายจากเบลเยียมไปเยอรมัน ผ่านดินแดนฮอลแลนด์ แต่ฮอลแลนด์อ้างว่ากวาดทรายไม่ใช่ของที่เป็นประโยชน์ในการทำสงคราม ระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 วันที่ 2 มีนาคม 1940 ฝรั่งเศส อังกฤษ ได้ขอให้สวีเดนยอมให้กองทัพของตนผ่านไปฟินแลนด์ สวีเดนปฏิเสธแต่สวีเดนกลับยอมให้เยอรมันขนส่งทหารและพลเรือนผ่านดินแดนสวีเดน ตามข้อตกลงลงวันที่ 8 กรกฎาคม 1940 และอังกฤษได้ทำการประท้วง ภายหลังจากที่รัสเซียทำสงครามกับเยอรมัน สวีเดนก็ได้ทำความตกลงกับเยอรมันในวันที่ 25 มิถุนายน 1941 ยอมให้ทหารเยอรมันในนอร์เวย์ผ่านดินแดนของตนไปยังฟินแลนด์อีก ซึ่งการกระทำดังกล่าวนับได้ว่าประเทศเป็นกลางไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายของประเทศเป็นกลาง ซึ่งอาจจะเป็นเหตุผลให้คู่สงครามอีกฝ่ายหนึ่งทำการละเมิดความเป็นกลางของรัฐเป็นกลางได้ หลักการในข้อนี้มีข้อยกเว้นอยู่ 2 ประการ 1) ถ้าการผ่านดินแดนของประเทศเป็นกลางเป็นการกระทำภายหลังที่มีสัญญาสงบศึกแล้วโดยยังไม่มีสัญญาสันติภาพ (สภาวะของสงครามสิ้นสุดลงเมื่อมีสัญญาสันติภาพ) และทหารที่ผ่านดินแดนเป็นกลางนั้นปราศจากอาวุธและประเทศเป็นกลางยินยอมก็ถือว่ากระทำได้ ภายหลังสัญญาสงบศึกในสงครามโลกครั้งที่ 1 เยอรมันก็ได้ขนส่งทหารผ่านดินแดนฮอลแลนด์ และใน ค.ศ.1945

สวิสเซอร์แลนด์ก็ยินยอมให้ทหารอังกฤษผ่านดินแดนของตนเพื่อกลับประเทศ
2) ประเทศเป็นกลางอาจยินยอมให้มีการขนส่งผู้บาดเจ็บผ่านดินแดนของตน
ได้ มาตรา 14 ของอนุสัญญากรุงเฮกได้ระบุว่าชาติเป็นกลางสามารถให้ผู้
บาดเจ็บหรือผู้เจ็บป่วยของกองทัพคู่สงครามผ่านดินแดนของตนได้ภายใต้
เงื่อนไขว่า รถไฟที่บรรทุกผู้บาดเจ็บจะต้องไม่บรรทุกทหารหรือวัสดุทางทหาร
และรัฐเป็นกลางมีหน้าที่จะป้องกันและควบคุมให้มีการปฏิบัติดังกล่าว ผู้เจ็บ
ป่วยหรือบาดเจ็บซึ่งถูกนำมาโดยคู่สงครามฝ่ายตรงข้ามจะต้องถูกควบคุม
โดยรัฐเป็นกลางเพื่อมิให้สามารถไปกระทำการรบอีก การอนุญาตให้ผู้เจ็บ
ป่วยผ่านดินแดนของตนนั้นเป็นอำนาจของรัฐเป็นกลางจะอนุญาตหรือไม่ก็ได้
ใน ค.ศ.1870 เบลเยียมปฏิเสธไม่ยอมให้ทหารบาดเจ็บของเยอรมันผ่านดินแดน
ของตน และในสงครามโลกครั้งที่ 1 สหรัฐก็ได้ปฏิเสธไม่ยอมให้ทหารคานาดา
บาดเจ็บผ่านดินแดนของสหรัฐ

ค. รัฐเป็นกลางมีหน้าที่สำคัญที่จะต้องป้องกันมิให้คู่สงครามใช้
ดินแดนของตนเป็นฐานปฏิบัติการของคู่สงครามโดยการสร้างโรงผลิตอาวุธ
หรือโดยการรวบรวมกำลังพลรบสนับสนุนกำลังในดินแดนของรัฐเป็นกลาง
ก่อนศตวรรษที่ 19 ยังมีความเห็นว่ารัฐเป็นกลางอาจจะอนุญาตให้คู่สงคราม
ทำการชั่งสุ่มกำลังคนในดินแดนของตน นักนิติศาสตร์เช่น Bynkershock
เห็นว่ารัฐอาจจะรับจัดหาพลรบให้คู่สงครามเสียเองก็ได้ แต่ต้องให้ด้วยความ
เสมอภาคทั้ง 2 ฝ่ายประเทศสวิสเซอร์แลนด์ก็เคยอนุญาตให้คู่สงครามรวบรวม
กำลังพลรบในดินแดนของตนได้ แต่ต่อมาเกิดความคิดที่ว่าความเป็น
กลางนั้นไม่ได้หมายถึงการช่วยคู่สงครามทั้ง 2 ฝ่ายด้วยความเสมอภาคแต่
หมายถึงการไม่ช่วยเหลือแก่คู่สงครามเลย มาตรา 4 อนุสัญญากรุงเฮกจึง
ระบุให้เป็นหน้าที่ของรัฐเป็นกลางจะต้องป้องกันมิให้มีการรวบรวมกำลัง
พลรบ หรือจัดตั้งสำนักงานเกณฑ์ทหารเพื่อประโยชน์ของคู่สงครามใน
ดินแดนของตน แต่รัฐเป็นกลางไม่ต้องรับผิดชอบในกรณีที่บุคคลของตน
เดินทางผ่านดินแดน ไม่ว่าจะเดินทางคนเดียวหรือเป็นหมู่ เข้าไปสมทบเป็น
ทหารของคู่สงคราม ใน ค.ศ.1914-1915 ได้มีทหารอาสาสมัครอเมริกันเป็น
จำนวนมากที่ได้ร่วมรบในกองทัพฝรั่งเศส พลเมืองชาติเป็นกลางเหล่านี้ยอม

สัญญาสิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองในฐานะพลเมืองของชาติเป็นกลาง

ง. รัฐเป็นกลางจะต้องคอยระวังป้องกันมิให้รัฐคู่สงครามตั้งสถานีวิทยุ โทรเลขหรือเครื่องส่งที่ใช้สำหรับการสื่อสารกับกองทัพคู่สงครามทั้งทางบกและทางเรือในดินแดนประเทศเป็นกลางหรือใช้สถานีกมนาคมหรือเครื่องส่งดังกล่าวที่ได้ติดตั้งโดยคู่สงครามไว้ก่อนเกิดสงครามบนดินแดนชาติเป็นกลาง โดยจุดประสงค์ทางทหารโดยตรงและไม่ได้เปิดบริการสื่อสารแก่บุคคลทั่วไป แต่ในขณะเดียวกัน มาตรา 8 ของอนุสัญญากรุงเฮกก็ระบุว่า รัฐเป็นกลางไม่จำเป็นต้องห้ามหรือจำกัดการใช้โทรเลข โทรศัพท์ หรือวิทยุโทรเลข ซึ่งเป็นของรัฐเป็นกลาง หรือของเอกชน ซึ่งเท่ากับอนุญาตให้คู่สงครามใช้เครื่องมือสื่อสารซึ่งเป็นของรัฐเป็นกลาง หรือของเอกชนของรัฐเป็นกลางได้ ถ้ารัฐที่เป็นกลางมิได้ห้ามหรือจำกัดการใช้เครื่องมือดังกล่าว เครื่องมือสื่อสารนับว่ามีความสำคัญในการสงครามในอันที่จะทราบความเคลื่อนไหวของคู่สงคราม ฉะนั้นรัฐที่ดำเนินนโยบายความเป็นกลางโดยเคร่งครัดมักจะออกกฎหมายของตนห้ามมิให้คู่สงครามใช้เครื่องมือสื่อสารในประเทศเป็นกลาง เพื่อประโยชน์ในการสงคราม แต่ถ้ารัฐที่เป็นกลางห้ามหรือจำกัดคู่สงครามใช้เครื่องมือสื่อสารดังกล่าว ก็จะต้องบังคับแก่คู่สงครามอย่างเสมอภาค ความเสมอภาคเป็นหลักการอันสำคัญอย่างหนึ่งในลักษณะความเป็นกลาง รัฐเป็นกลางมีหน้าที่จะต้องปฏิบัติต่อคู่สงครามอย่างเสมอภาค จะให้เป็นประโยชน์ฝ่ายหนึ่งฝ่ายเดียวไม่ได้

จ. คู่สงครามมีหน้าที่จะต้องเคารพดินแดนของประเทศเป็นกลาง จะติดตามกองทัพศัตรูเข้ามาในดินแดนของรัฐเป็นกลางไม่ได้ ถ้ามีทหารหนีมาโดดเดี่ยวหรือเป็นกองทัพของคู่สงครามขอลี้ภัยเข้ามาในดินแดนของประเทศเป็นกลาง เป็นสิทธิของประเทศเป็นกลางจะอนุญาตหรือไม่ ถ้ายอมให้ลี้ภัยลี้ภัย เป็นหน้าที่ของรัฐเป็นกลางที่จะต้องปลดอาวุธและเก็บรักษาไว้ไม่ให้นำมาใช้ตลอดเวลาสงคราม ทหารจะต้องถูกกักกันไว้เท่าที่สามารถทำได้ในสถานที่ที่ไกลจากดินแดนที่ทำสงคราม โดยปกติจะมีการทำสนธิสัญญาในการกักกันระหว่างผู้บังคับการกองทหารที่จะถูกกักกันกับแม่ทัพของรัฐเป็นกลาง สวิสเคยให้ลี้ภัยแก่กองทหารฝรั่งเศสโดยข้อตกลง

เมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ ค.ศ.1871 ซึ่งทำกันระหว่างนายพล Herzog ผู้บัญชาการกองทัพสวิสเซอร์แลนด์กับนายพลฝรั่งเศส Clinchant ในสงครามโลกครั้งที่ 2 กองทัพฝรั่งเศสและโปแลนด์ก็ได้ลี้ภัยเข้าไปในสวิสและถูกปลดอาวุธนำไปกักกันไว้ รัฐอาจกักตัวไว้ในค่ายหรือในป้อมหรือสถานที่ที่สามารถจะควบคุมได้ สำหรับนายทหารอาจจะปล่อยตัวได้ถ้าสัญญาด้วยวาจาว่าจะไม่ออกจากประเทศเป็นกลาง โดยไม่ได้รับอนุญาต มาตรา 13 ของอนุสัญญาระบุว่าถ้าไม่มีสัญญาพิเศษ รัฐเป็นกลางจะต้องเลี้ยงดูและช่วยเหลือผู้กักกันตามหน้าที่ของมนุษยธรรม เมื่อสงครามสงบค่าเลี้ยงดูดังกล่าวรัฐเป็นกลางจะได้รับชดใช้ กองทัพที่ถูกกักกันไม่ได้สิทธิภาพนอกอาณาเขตต้องอยู่ภายใต้กฎหมายของรัฐเป็นกลาง หากกระทำผิดกฎหมายเช่นพยายามหนีจากที่กักกันก็อาจจะถูกลงโทษทางอาญาได้รัฐเป็นกลางจะต้องทำการกักกันทหารดังกล่าวจนกระทั่งสงครามสงบ นอกจากจะได้รับความยินยอมจากคู่สงครามฝ่ายศัตรู จึงจะปล่อยตัวไปได้ (ใน ค.ศ.1859 ด้วยความยินยอมของประเทศคู่สงครามทั้ง 2 ประเทศ สวิสได้ปล่อยตัวผู้ถูกกักกันโดยมีเงื่อนไขว่าจะไม่เข้าร่วมในการทำสงครามอีก ก่อนที่จะมีสัญญาสันติภาพ) หรือในกรณีที่มีการยอมจำนนโดยไม่มีเงื่อนไข เช่นการยอมจำนนของญี่ปุ่นและเยอรมันประเทศที่กักตัวอาจจะปล่อยผู้ถูกกักกันได้ หลังจากที่มีสัญญาสงบศึก ทั้งนี้เพราะระยะเวลา นับจากทำสัญญาสงบศึกจนถึงทำสัญญาสันติภาพกินเวลานานมาก (ประมาณ 7 ปี)

สำหรับกรณีเชลยศึกที่หนีเข้ามาในประเทศเป็นกลาง ไม่ว่าจะหลบหนีมาจากที่คุมขังหรือถูกพามาโดยกองทัพที่ลี้ภัยเข้ามา ประเทศเป็นกลางมีสิทธิที่จะอนุญาตให้เข้าประเทศหรือไม่ก็ได้ แต่ถ้าอนุญาตก็จะต้องปล่อยตัวเชลยศึกให้เป็นอิสระ เชลยศึกมีสิทธิจะกลับประเทศของตนหรือประเทศพันธมิตรก็ได้ แต่ถ้าจะขออยู่ในประเทศเป็นกลาง ประเทศเป็นกลางอาจจะกำหนดสถานที่หรือบริเวณให้เชลยศึกอยู่ก็ได้

3. หน้าที่ในการให้ความเสมอภาคแก่คู่สงคราม

หมายถึง รัฐเป็นกลางจะต้องปฏิบัติต่อคู่สงครามทั้ง 2 ฝ่ายอย่างเสมอภาค ถ้าอำนาจสิทธิประโยชน์หรืออนุญาตสิ่งหนึ่งสิ่งใดซึ่งไม่ขัดต่อ

หลักการความเป็นกลางแก่ฝ่ายหนึ่งก็ต้องให้แก่ฝ่ายตรงข้ามด้วย

สิทธิของรัฐเป็นกลาง ซึ่งแยกออกได้เป็น

1. สิทธิในอำนาจอธิปไตยเหนือดินแดน หมายถึง รัฐคู่สงครามจะต้องเคารพอำนาจอธิปไตยในดินแดนของประเทศเป็นกลาง จะบุกรุกเข้ามาในอาณาเขตหรือจะทำการสู้รบกันในดินแดนของรัฐเป็นกลางหรือโจมตีรัฐเป็นกลางไม่ได้ มาตรา 1 ของอนุสัญญากรุงเฮกได้ระบุว่าดินแดนของประเทศเป็นกลางจะล่วงละเมิดมิได้ แต่ตามประวัติศาสตร์ก็ปรากฏว่ามีการล่วงละเมิดความเป็นกลางจากคู่สงครามอยู่เสมอ เช่นสงครามระหว่างรัสเซียกับญี่ปุ่น ค.ศ.1904-1905 ดินแดนที่คู่สงครามทำการรบกันอยู่ที่แมนจูเลียและเกาหลี ซึ่งแมนจูเลียเป็นของจีนและเกาหลีได้ประกาศตัวเป็นกลาง ญี่ปุ่นอ้างว่าเป็นความจำเป็นในการทำสงคราม เพราะจีนและเกาหลีไม่สามารถป้องกันมิให้รัสเซียเข้าควบคุมได้ เบลเยียมและลักเซมเบิร์กซึ่งได้รับรองให้เป็นประเทศเป็นกลางถาวรได้ถูกรุกรานโดยเยอรมันในสงครามโลกครั้งที่ 1 และในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 เบลเยียมและนอร์เวย์ก็ถูกเยอรมันโจมตีอีก มาตรา 2 ของอนุสัญญากรุงเฮกระบุว่า คู่สงครามจะต้องไม่เคลื่อนย้ายกองทหารหรือขบวนลำเลียงยุทโธปกรณ์หรือเสบียงผ่านดินแดนของประเทศเป็นกลาง ในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 เยอรมันก็ได้เคลื่อนย้ายกองทัพผ่านดินแดนสวีเดนซึ่งฝ่ายสัมพันธมิตรได้คัดค้าน เพราะประเทศเป็นกลางมีหน้าที่ป้องกันมิให้การกระทำดังกล่าวเกิดขึ้นด้วย

อนึ่งรัฐเป็นกลางมีสิทธิที่จะรักษาความสัมพันธ์กับประเทศอื่นไม่ว่าจะเป็นประเทศเป็นกลางหรือคู่สงคราม คู่สงครามไม่มีสิทธิที่จะกระทำการใด ๆ เพื่อตัดสัมพันธ์ภาพระหว่างรัฐเป็นกลางกับประเทศอื่น เว้นเสียแต่ว่ารัฐเป็นกลางได้ละเมิดความเป็นกลางของตนเอง ซึ่งรัฐคู่สงครามอาจจะทำการ Reprisal โดยขัดขวางความสัมพันธ์ของรัฐเป็นกลางกับประเทศอื่น ไม่ถือว่าเป็นการละเมิดหน้าที่ของความเป็นกลางในกรณีที่รัฐเป็นกลางไม่สามารถขัดขวางการที่คู่สงครามละเมิดความเป็นกลางของตน ซึ่งอาจเป็นเพราะไม่มีกำลังเพียงพอ รัฐเป็นกลางจะต้องรับผิดชอบเฉพาะกรณีที่ตนละเลยไม่ใช้กำลังหรือปัจจัยที่ตนมีอยู่เพื่อระงับหรือป้องกันการละเมิด

2. สิทธิในการคุ้มครองพลเมืองและทรัพย์สินของชาติเป็นกลาง ในดินแดนของคู่สงคราม

มาตรา 16 อนุสัญญากรุงเฮกกำหนดว่า พลเมืองของชาติเป็นกลาง หมายถึงพลเมืองของชาติที่ไม่ได้ร่วมในการทำสงคราม พลเมืองของชาติเป็นกลางจะได้รับสิทธิในฐานะชนชาติเป็นกลางก็ต่อเมื่อไม่ได้กระทำการอันเป็นศัตรู หรือช่วยเหลือคู่สงคราม เช่นสมัครเป็นทหารในกองทัพคู่สงครามฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง กิจกรรมบางอย่างที่ชนสัญชาติเป็นกลางกระทำ เช่นการรักษาความสงบภายในหรืองานในหน้าที่ของอำเภอ ไม่ถือว่าเป็นการช่วยเหลือคู่สงคราม มาตรา 17 อนุสัญญาได้บังคับให้รัฐคู่สงครามที่ชนชาติเป็นกลางปฏิบัติตนเป็นศัตรูปฏิบัติต่อชนชาติเป็นกลางไม่รุนแรงไปกว่าชนชาติศัตรูเช่นชนชาติเป็นกลางที่ทำการรบในกองทัพ เมื่อถูกจับต้องถูกปฏิบัติเช่นเชลยศึก ในฐานะของพลเมืองของรัฐที่เป็นกลางย่อมได้รับความคุ้มครอง เป็นที่ยอมรับกันว่าพลเมืองของรัฐเป็นกลางจะถูกบังคับให้เข้าเป็นทหารในกองทัพคู่สงครามไม่ได้ แต่มีประเทศบางประเทศเช่น นอร์เวย์ ซึ่งมีกฎหมายกำหนดให้ชนสัญชาติต่างประเทศต้องรับราชการทหารเหมือนคนในสัญชาตินอร์เวย์ นอกจากนี้จะมีสนธิสัญญาระหว่างรัฐยกเว้นให้ รัฐคู่สงครามที่ชนชาติเป็นกลางอาศัยอยู่จะต้องให้ความคุ้มครองทางกฎหมายและปฏิบัติแก่ชนชาติเป็นกลางเหมือนในยามสงบ และเหมือนกับบุคคลสัญชาติของตนฉะนั้นหน้าที่บางอย่างที่พลเมืองของคู่สงครามจะต้องปฏิบัติ ชนชาติเป็นกลางจะต้องรับภาระเช่นกัน อาทิเช่น การเสียภาษีหรือถูกบังคับกู้ยืมเงิน เช่นเดียวกับพลเมืองของรัฐคู่สงครามสำหรับทรัพย์สินของชนชาติเป็นกลางในดินแดนของตน รัฐซึ่งเป็นฝ่ายในสงครามมีสิทธิยึดมาใช้ได้แต่ต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนสิทธิดังกล่าวสืบเนื่องมาจากหลักที่ยึดถือปฏิบัติ ในสมัยกลาง รัฐที่เป็นฝ่ายในสงครามมีสิทธิยึดเรือที่เป็นกลางในท่าของคู่สงครามมาใช้ได้เรียกว่า right of angary ต่อมาสิทธิดังกล่าวได้ขยายออกไปใช้กับทรัพย์สินอื่นอย่างอื่น เช่น รถไฟ ซึ่งอนุสัญญากรุงเฮกมาตรา 19 ได้ระบุว่าพัสดุทางรถไฟที่เดินทางมาจากประเทศเป็นกลาง ซึ่งเป็นของรัฐเป็นกลางหรือของเอกชนจะต้องไม่ถูกยึดมาใช้ หรือใช้โดยคู่สงครามนอกจากกรณี

ที่มีความจำเป็นจริง ๆ และจะต้องคืนไปให้โดยเร็ว โดยเสียค่าสินไหมทดแทน คิดตามส่วนของสิ่งของที่ใช้ และระยะเวลาที่ใช้ ในทางตรงกันข้ามรัฐเป็นกลางก็มีสิทธิในกรณีจำเป็นที่จะยึดหรือใช้วัสดุที่มาจากดินแดนคู่สงคราม โดยเสียค่าสินไหมทดแทนเช่นกัน

3. สิทธิเกี่ยวกับการค้าขายระหว่างรัฐเป็นกลางด้วยกันเอง และระหว่างรัฐเป็นกลางกับรัฐคู่สงคราม

สิทธิในการค้าขายระหว่างรัฐเป็นกลางด้วยกันเองย่อมไม่เกิดปัญหาอย่างใดแต่การค้าขายกับคู่สงครามของรัฐเป็นกลางนั้น อาจส่งผลกระทบต่อกระบวนกรรเทศในด้านการทำสงครามของรัฐคู่สงครามโดยปกติคู่สงครามก็ต้องพยายามทำลายสินค้าทุกอย่างที่จะส่งไปให้ฝ่ายศัตรู ในทางกฎหมายแล้วรัฐเป็นกลางมีสิทธิค้าขายกับคู่สงครามได้ แต่ไม่มีสิทธิส่งเรือรบหรืออาวุธยุทธปัจจัยใด ๆ ให้แก่คู่สงคราม ทั้งนี้กฎหมายห้ามเฉพาะรัฐที่เป็นกลางเท่านั้น แต่พลเมืองของรัฐเป็นกลางมีสิทธิที่จะกระทำการค้าขายได้ แม้ว่าจะเป็นการส่งอาวุธยุทธภัณฑ์ไปให้ฝ่ายคู่สงครามซึ่งบุคคลเหล่านี้กระทำโดยเสี่ยงภัยของตนเอง สินค้าอาจถูกคู่สงครามจับ มาตรา 7 ของอนุสัญญากรุงเฮกได้ระบุว่ากระทำความผิดของพลเมืองดังกล่าวไม่ผูกพันความรับผิดชอบของรัฐเป็นกลาง

อนุสัญญากรุงเฮกฉบับที่ 5 ค.ศ.1907 เกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ของพลเมืองและรัฐเป็นกลาง ในสงครามทางบกนั้นหลายประเทศไม่ได้ให้สัตยาบัน เช่น อังกฤษ และระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 1-2 ก็ได้มีการละเมิดหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในอนุสัญญา เพราะมาตรา 20 ของอนุสัญญาได้ระบุว่า ข้อความในอนุสัญญาฉบับนี้ใช้บังคับแก่คู่สัญญา เฉพาะคู่สงครามเป็นคู่สัญญาในอนุสัญญานั้น ฉะนั้นถ้าคู่สงครามฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่ได้เป็นคู่สัญญา อีกฝ่ายหนึ่งก็ไม่ผูกพันที่จะปฏิบัติตามซึ่งทำให้การบังคับให้คู่สงครามปฏิบัติตามอนุสัญญานี้ไม่ได้ผลเท่าที่ควร แต่ก็นับได้ว่ามีคุณค่าในการกำหนดหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติที่ยอมรับในกฎหมายระหว่างประเทศ

ความเป็นกลางในสงครามทางทะเล

ได้มีการกล่าวถึงหลักเกณฑ์ที่คู่สงครามสามารถจับเรือหรือสินค้าของประเทศเป็นกลางใน Consolate del Mare (ค.ศ.1371) ซึ่งกลุ่มประเทศทะเลเมดิเตอร์เรเนียนยอมรับเป็นกฎเกณฑ์ในการทำสงครามทางทะเล และหลักการเกี่ยวกับการจับเรือและสินค้าของประเทศศัตรู โดยระบุว่าสินค้าศัตรูบรรทุกบนเรือชาติเป็นกลาง อาจจะถูกจับได้ และสินค้าชาติเป็นกลางบนเรือศัตรูจะถูกจับไม่ได้สำหรับเรือถ้าเจ้าของเรือเป็นชาติเป็นกลางก็จับไม่ได้ แต่ถ้าเป็นของชนชาติศัตรูก็จับได้ ซึ่งหมายถึงการจับทรัพย์สินนั้นยึดถือเจ้าของสินค้าหรือเจ้าของเรือเป็นสิ่งสำคัญ โดยไม่คำนึงถึงสินค้านั้นจะอยู่บนเรือชาติเป็นกลางหรือไม่ หลักการดังกล่าวที่กำหนดไว้ใน Consolato del Mare ได้ถูกยึดถือเป็นหลักปฏิบัติจากคู่สงครามสืบเนื่องกันมาจนถึง ค.ศ.1538 ซึ่งฝรั่งเศสได้กำหนดหลักเกณฑ์ใหม่ขึ้นมาว่าคู่สงครามมีสิทธิยึดทั้งเรือของชาติเป็นกลางและสินค้าศัตรูที่อยู่บนเรือนั้น รวมทั้งสินค้าชาติเป็นกลางอยู่บนเรือศัตรู ซึ่งนับได้ว่าเป็นการริดรอนสิทธิและผลประโยชน์ของรัฐเป็นกลางอย่างมาก กลุ่ม Hanseaticque (เมืองการค้าซึ่งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของเยอรมัน เช่น ฮัมเบอร์กลูเบคโคโลญ และเมืองอื่น ๆ รวมกันประมาณ 64 เมือง ในปลายศตวรรษที่ 15) ไม่เห็นด้วยกับหลักการของฝรั่งเศส กลุ่มนี้ได้ประกาศหลักการในปี ค.ศ.1615 โดยยึดถือกฎเกณฑ์ว่าคู่สงครามไม่สามารถจับกุมสินค้าศัตรูบนเรือของกลุ่ม Hanseaticque ได้ หลังจาก ค.ศ.1654 ถึง 1780 หลักการดังกล่าวได้เปลี่ยนแปลงไปสนธิสัญญาซึ่งทำกันในระหว่างประเทศต่าง ๆ ในยุโรป เช่น สนธิสัญญาระหว่างฝรั่งเศส-สเปน ใน ค.ศ.1659 ฝรั่งเศส-เดนมาร์ค ค.ศ.1663 ฝรั่งเศส-โปรตุเกส ค.ศ.1667 ฝรั่งเศส-สวีเดน ค.ศ.1672 และอังกฤษ-ฮอลแลนด์ ค.ศ.1713 ได้ยึดถือหลักการในการจับกุมสินค้าและเรือใหม่โดยถือกรรมสิทธิ์ของเรือเป็นสิ่งสำคัญ เรือชาติเป็นกลางถือว่าคุ้มกันสินค้าศัตรู หมายถึงคู่สงครามไม่สามารถยึดสินค้าศัตรูที่อยู่บนเรือชาติเป็นกลางได้ ถ้าสินค้าชาติเป็นกลางอยู่ในเรือศัตรูคู่สงครามมีสิทธิจับได้ ในศตวรรษที่ 18 อังกฤษซึ่งมีแสนยานุภาพทางทะเลได้พยายามที่จะขัดขวางการค้าขายของชาติเป็นกลางในยามสงครามซึ่ง

อังกฤษเป็นคู่สงครามชาติเป็นกลางต่าง ๆ จึงได้เสริมสร้างกำลังกองทัพของตน และรวมกลุ่มกันเรียกว่ากลุ่มชาติเป็นกลางติดอาวุธ คัทเธอรินที่ 2 ของรัสเซียได้พิมพ์คำประกาศของกลุ่มเมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ ค.ศ.1780 ซึ่งกำหนดหลักการที่คู่สงครามจะต้องปฏิบัติคือ

1. ประเทศคู่สงครามจะต้องอนุญาตให้เรือของชาติเป็นกลางเดินทางจากท่าเรือแห่งหนึ่งไปอีกแห่งหนึ่งได้ และสามารถผ่านชายฝั่งของรัฐคู่สงครามได้โดยไม่ต้องหยุด

2. คู่สงครามไม่มีสิทธิยึดสินค้าศัตรูที่อยู่บนเรือของชาติเป็นกลาง เว้นแต่สินค้าต้องห้าม

3. สำหรับการกำหนดชนิดของสินค้าต้องห้าม เป็นไปตามที่ระบุในสนธิสัญญาระหว่างรัสเซีย-อังกฤษ ลงวันที่ 20 กรกฎาคม ค.ศ.1766

4. การปิดอ่าวต้องเป็นผล

5. กฎดังกล่าวข้างต้นจะใช้เป็นหลักในการพิจารณาคดีในศาลทรัพย์สินเชลย

อังกฤษไม่ยอมรับหลักการของกลุ่มเป็นกลางติดอาวุธดังกล่าวข้างต้น ต่อมาใน ค.ศ.1800 พระเจ้า Paul ที่ 1 ของรัสเซีย ได้ทำสนธิสัญญากับสวีเดน เดนมาร์คและปรัสเซีย โดยนำหลักการที่ประกาศโดยแคทเธอรินที่ 2 มาระบุไว้ในสนธิสัญญาและเริ่มหลักการใหม่ ความว่าถ้าเรือสินค้ามีเรือรบคุ้มกันคู่สงครามไม่มีสิทธิตรวจค้นเรือสินค้า ถ้าหากผู้บังคับการเรือรบยืนยันว่าไม่มีสินค้าต้องห้ามในเรือสินค้า หลังจากพระเจ้า Paul ที่ 1 ถึงแก่กรรม อังกฤษได้เซ็นสัญญาทางทะเลกับรัสเซียเมื่อวันที่ 17 มิถุนายน ค.ศ.1801 ได้ยกเลิกหลักการเกี่ยวกับเรือชาติเป็นกลางคุ้มครองสินค้าศัตรู และกำหนดหลักการขึ้นใหม่ดังนี้

1. เรือชาติเป็นกลางสามารถเดินอย่างอิสระไปยังท่าหรือฝั่งของรัฐคู่สงคราม

2. สินค้าบนเรือชาติเป็นกลางจะไม่ถูกจับ ยกเว้นสินค้าต้องห้าม และสินค้าศัตรูสินค้าที่ซื้อมาจากประเทศศัตรูและบรรทุกบนเรือชาติเป็นกลางจะไม่ถูกจับกุม

3. ชนิดและประเภทของสินค้าต้องห้ามเป็นไปตามที่ระบุไว้ในสนธิสัญญาที่ทำกันระหว่างอังกฤษ-รัสเซีย เมื่อวันที่ 21 กุมภาพันธ์ ค.ศ.1797

4. การปิดอ่าวต้องเป็นผล

5. เรือชาติเป็นกลางที่ถูกจับ จะต้องถูกดำเนินคดีโดยไม่ชักช้า สนธิสัญญาดังกล่าวไม่เกิดผลในทางปฏิบัติ เพราะอังกฤษไม่ยอมปฏิบัติตามอีก

ในระหว่างสงครามไครเมีย (ค.ศ.1854-1856) นโปเลียนที่ 3 ได้ทำความตกลงกับอังกฤษและประกาศหลักการเกี่ยวกับการสงครามทะเล เมื่อวันที่ 30 มีนาคม ค.ศ.1854 ซึ่งกำหนดห้ามมิให้รัฐคู่สงครามออกใบอนุญาตให้เรือเอกชนจับเรือสินค้าศัตรู กำหนดหลักเกณฑ์ว่าการปิดอ่าวต้องเป็นผลและเรือชาติเป็นกลางคุ้มกันสินค้าศัตรู สินค้าชาติเป็นกลางบนเรือศัตรูก็ไม่ถูกจับ

ภายหลังสงครามไครเมียยุติ ได้มีการประชุมที่ปารีส ระหว่างฝรั่งเศส อังกฤษ รัสเซีย ตุรกี ออสเตรีย และได้มีประกาศกรุงปารีส ค.ศ.1856 กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับความเป็นกลางในสงครามทางทะเล โดยระบุว่า

1. ยกเลิกวิธีการอนุญาตให้เรือของเอกชนทำการติดอาวุธโดยได้รับอนุญาตจากรัฐคู่สงครามให้ทำการจับเรือสินค้าศัตรู (ระบบ Privateering)

2. สินค้าศัตรูพบบนเรือของชาติเป็นกลาง จะไม่ถูกจับกุมยกเว้นสินค้าต้องห้าม

3. สินค้าชาติเป็นกลางพบบนเรือศัตรู จะไม่ถูกริบ ยกเว้นสินค้าต้องห้าม

4. การปิดอ่าวต้องเป็นผล หมายถึงจะต้องมีกำลังเพียงพอที่จะห้ามการเข้าไปยังชายฝั่งศัตรูได้อย่างแท้จริง

5. การกำหนดประเภทสินค้าต้องห้ามอยู่ในดุลยพินิจของคู่สงคราม

6. คู่สงครามจะยึดสินค้าชาติเป็นกลางบนเรือชาติเป็นกลางไม่ได้ หลักการในประกาศกรุงปารีสได้รับการปฏิบัติจากคู่สงครามเป็นระยะเวลาไม่นาน แม้ว่าสเปนและสหรัฐอเมริกาจะไม่ยอมรับประกาศ

กรุงปารีสดังกล่าว (สหรัฐต้องการให้เพิ่มเติมหลักการให้ความคุ้มครองทรัพย์สินของเอกชนกล่าวคือ ทรัพย์สินของเอกชนของกลุ่มสงครามจะไม่ถูกจับยกเว้นสินค้าต้องห้ามในประกาศกรุงปารีส แต่ประเทศอื่นไม่เห็นพ้องด้วย) ระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 1-2 หลักเกณฑ์ดังกล่าวได้ถูกละเมิดโดยคู่สงครามทั้งฝ่ายเยอรมันและฝ่ายสัมพันธมิตร

หลังจากประกาศกรุงปารีส สิทธิและหน้าที่ของรัฐเป็นกลางและคู่สงครามได้ถูกกำหนดอย่างชัดเจนในอนุสัญญากรุงเฮก ฉบับที่ 13 ค.ศ.1907 ว่าด้วยสิทธิและหน้าที่ของชาติเป็นกลางในสงครามทางทะเล

หน้าที่ของกลุ่มสงครามในสงครามทางทะเล

หน้าที่ของกลุ่มสงครามตามที่กำหนดอนุสัญญากรุงเฮก ฉบับที่ 13 อาจจะแยกออกได้เป็น 3 ประการคือ

1. รัฐคู่สงครามจะต้องไม่ปฏิบัติการสงครามในน่านน้ำอาณาเขตของประเทศเป็นกลางซึ่งรวมทั้งการจับ ตรวจค้น และนำเรือเซलयเข้ามาในน่านน้ำของประเทศเป็นกลางด้วย

2. รัฐคู่สงครามมีหน้าที่จะต้องเคารพต่อระเบียบตามกฎหมายภายในของรัฐ หรือตามกฎหมายระหว่างประเทศเกี่ยวกับการที่เรือของรัฐคู่สงครามเข้าไปในน่านน้ำอาณาเขต หรือท่าของประเทศเป็นกลาง

3. รัฐคู่สงครามจะต้องละเว้นที่จะใช้น่านน้ำหรือท่าของรัฐเป็นกลาง เป็นฐานปฏิบัติการโจมตีรัฐศัตรู

1. รัฐคู่สงครามจะต้องไม่ปฏิบัติการสงครามในน่านน้ำอาณาเขตของประเทศเป็นกลาง เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่า คู่สงครามจะต้องเคารพอำนาจอธิปไตยของรัฐเป็นกลางจะกระทำการสงคราม เช่น โจมตีเรือข้าศึกหรือจับเรือหรือตรวจค้นเรือศัตรู ในน่านน้ำของประเทศเป็นกลางไม่ได้ถือว่าละเมิดความเป็นกลาง มาตรา 1 อนุสัญญากรุงเฮกได้ระบุว่าคู่สงครามผูกพันจะต้องเคารพในอำนาจอธิปไตยของรัฐเป็นกลางและละเว้นที่จะไม่กระทำการ อันอาจเป็นการละเมิดความเป็นกลางในน่านน้ำอาณาเขตของรัฐเป็นกลางและในมาตรา 2 ก็ได้กำหนดว่าการปฏิบัติการต่อสู้ รวมทั้งการจับและใช้สิทธิในการค้นโดยเรือรบของกลุ่มสงครามในน่านน้ำของประเทศ

เป็นกลาง เป็นการละเมิดความเป็นกลาง นอกจากนั้นในประกาศความเป็นกลางของสหรัฐอเมริกา ค.ศ.1940 ก็ได้ ระบุห้ามการกระทำความผิดไว้เช่นเดียวกัน แต่ในทางปฏิบัติตามประวัติศาสตร์มีการละเมิดกันอยู่เสมอ ในสงครามระหว่างรัสเซียกับญี่ปุ่น ญี่ปุ่นได้ทำการโจมตีและจับเรือรัสเซียชื่อ Varyag และเรือ Koreietz ในเกาหลี เมื่อวันที่ 8 กุมภาพันธ์ ค.ศ.1904 และจับเรือรัสเซีย Reshitelni ในท่าประเทศจีนเมื่อวันที่ 10 สิงหาคม ค.ศ.1904 ระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 1 อังกฤษได้โจมตีเรือลาดตระเวนเยอรมัน Dresden ที่ลี้ภัยเข้าไปในหมู่เกาะชิลี Juan-Fernandez ซึ่งอยู่ในเขตน่านน้ำชิลี เมื่อวันที่ 14 มีนาคม ค.ศ.1915 เรือปราบเรือดำน้ำเยอรมัน G-132 ได้จมเรือดำน้ำอังกฤษในเขตน่านน้ำเดนมาร์ค เมื่อวันที่ 19 สิงหาคม ค.ศ.1915 การสู้รบระหว่างเรือรบเยอรมัน และเรือลาดตระเวนรัสเซียที่เกาะ Gotland ในน่านน้ำสวีเดน เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม ค.ศ.1915 ในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 เรือดำน้ำเยอรมันโจมตีเรือสินค้าในน่านน้ำของประเทศเป็นกลางหลายครั้ง ทางฝ่ายสัมพันธมิตรก็ได้มีการละเมิดเช่นกัน เรืออังกฤษ Cossack ได้เข้าไปในน่านน้ำของนอร์เวย์ เพื่อปลดปล่อยลูกเรืออังกฤษที่ถูกจับบนเรือรบ Altmark ของเยอรมันเมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 1940 และเรือดำน้ำรัสเซียโจมตีเรือสวีเดนในน่านน้ำสวีเดน เมื่อวันที่ 11 กรกฎาคม ค.ศ.1942 นอกจากนั้นรัฐคู่สงครามต้องละเว้นที่จะทำการจับกุมเรือหรือตรวจค้นเรือในน่านน้ำอาณาเขตของรัฐเป็นกลาง (12 ไมล์ทะเล) ซึ่งถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของดินแดนภายใต้อำนาจอธิปไตยของรัฐเป็นกลาง ทั้งนี้รัฐคู่สงครามอาจจะกระทำได้ ถ้าโดยข้อเท็จจริงปรากฏว่า น่านน้ำอาณาเขตของประเทศเป็นกลางได้กลายเป็นดินแดนที่ทำสงครามกันโดยรัฐเป็นกลางได้ปล่อยปลดละเลยให้เป็นเช่นนั้น ในกรณีที่มีการจับกุมเรือในน่านน้ำของประเทศเป็นกลาง ประเทศคู่สงครามที่จับกุมจะต้องยอมปล่อยเรือที่จับกุมโดยมิชอบในเมื่อประเทศเป็นกลางคัดค้าน และร้องขอให้ปล่อย ศาลสูงอังกฤษได้พิพากษาเมื่อวันที่ 9 มิถุนายน ค.ศ.1916 เกี่ยวกับเรือนอร์เวย์ Bangor ถูกจับเมื่อวันที่ 14 มีนาคม ค.ศ.1915 ในช่องแคบ Magellan ว่าไม่สามารถพิพากษาปล่อยเรือที่ถูกจับด้วยเหตุผลเพียงว่าการจับได้กระทำในน่านน้ำอาณาเขตของรัฐเป็นกลาง แต่จะปล่อยถ้าประเทศ

เป็นกลางคัดค้านและขอให้รัฐคู่สงครามที่จับปล่อยเรือและลูกเรือด้วย ถ้าเรือที่ถูกจับนั้นยังอยู่ในอำนาจศาลของรัฐเป็นกลาง เป็นหน้าที่ของรัฐเป็นกลางจะใช้มาตรการปล่อยเรือเชลยพร้อมทั้งลูกเรือเป็นอิสระ และกักกุมเรือและลูกเรือที่ทำการละเมิดไว้

การนำเรือเชลยเข้ามาในท่าของรัฐเป็นกลาง โดยหลักการแล้วรัฐคู่สงครามไม่มีสิทธินำเรือเชลยซึ่งแม้ว่าไม่ได้จับในน่านน้ำอาณาเขตของรัฐเป็นกลางเข้ามาในท่าของรัฐเป็นกลาง แต่มีเหตุยกเว้นในกรณีดังต่อไปนี้

ก. เนื่องจากเหตุผลที่ไม่สามารถเดินเรือได้

ข. เหตุผลเกี่ยวกับสภาพดินฟ้าอากาศ

ค. เพื่อเติมเชื้อเพลิงหรือเสบียง

และจะต้องรีบออกไปทันทีที่เหตุผลที่ทำให้เรือนั้นต้องเข้ามาหมดไป ถ้าไม่ออกไปรัฐเป็นกลางจะต้องออกคำสั่งให้ออกไปทันที ถ้าไม่ปฏิบัติตามรัฐเป็นกลาง อาจใช้มาตรการปล่อยเรือเชลยและลูกเรือเป็นอิสระ และกักกุมตัวทหารแห่งคู่สงครามผู้บังคับเรือเชลยนั้นไว้ เรือเชลยที่ถูกนำมายังท่าของรัฐเป็นกลาง โดยมีสาเหตุดังกล่าวข้างต้น เช่น เพื่อหลบหนีการจับกุมจะต้องถูกปล่อยเป็นอิสระทันที ระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 1 เรือลาดตระเวนเยอรมันได้จับเรือสินค้าอังกฤษ Appam ที่ 130 ไมล์ห่างจาก Madere (เกาะในโปรตุเกส) และนำไปที่ท่า Newport-News ของอเมริกา เมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 1916 ซึ่งขณะนั้นอเมริกายังเป็นกลางอยู่สหรัฐได้กักตัวเจ้าหน้าที่เยอรมันไว้ และศาลสหรัฐได้พิจารณาปล่อยเรือ Appam เป็นอิสระ เพราะเยอรมันนำเรือเชลยมายังท่าของรัฐเป็นกลางโดยมิได้มีเหตุผลเกี่ยวกับดินฟ้าอากาศ หรือขาดแคลนเชื้อเพลิง หรือเสบียง ซึ่งเป็นการขัดกับอนุสัญญากรุงเฮก มาตรา 21 ระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 เจ้าหน้าที่นอร์เวย์ได้ปล่อยเรืออเมริกา City of Flint ซึ่งถูกเยอรมันจับและนำมาที่ท่า Haugesund ในนอร์เวย์เมื่อวันที่ 3 พฤศจิกายน ค.ศ.1939

2. รัฐคู่สงครามมีหน้าที่จะต้องเคารพต่อระเบียบตามกฎหมายภายในของรัฐหรือตามกฎหมายระหว่างประเทศ เกี่ยวกับการที่เรือรบของรัฐคู่สงครามเข้าไปในน่านน้ำอาณาเขตหรือท่าของประเทศเป็นกลาง

รัฐเป็นกลางมีสิทธิที่จะอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้เรือรบของกลุ่มสงครามเข้ามาในน่านน้ำอาณาเขต หรือท่าของรัฐเป็นกลางได้ เพราะถือว่าน่านน้ำอาณาเขตเป็นส่วนหนึ่งของดินแดนซึ่งอยู่ใต้อธิปไตยของรัฐเป็นกลาง แต่ถ้าจะห้ามหรือวางเงื่อนไขหรือข้อจำกัด มาตรา 9 ของอนุสัญญากำหนดว่า จะต้องใช้บังคับแก่คู่สงครามทั้ง 2 ฝ่าย อย่างเสมอภาคตามหลักการเกี่ยวกับความเป็นกลางแต่ถ้าเรือของกลุ่มสงครามฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่ปฏิบัติตามคำสั่งหรือข้อบังคับของรัฐเป็นกลาง หรือละเมิดความเป็นกลาง รัฐเป็นกลางอาจจะสั่งห้ามไม่ให้เข้ามาได้ การวางเงื่อนไขหรือข้อจำกัดในการเข้ามาในน่านน้ำอาณาเขตรัฐเป็นกลาง อาจจะห้ามเรือรบหรือห้ามเฉพาะเรือดำน้ำเป็นที่น่าสังเกตว่าอนุสัญญากรุงเฮกไม่ได้กล่าวถึงเรือดำน้ำ เมื่อเริ่มมีการใช้เรือดำน้ำในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 1 ฝ่ายสัมพันธมิตรได้ขอร้องชาติเป็นกลางมิให้อนุญาตเรือดำน้ำเข้าไปในน่านน้ำของตน แต่อเมริกาไม่เห็นด้วย และอนุญาตให้เรือดำน้ำเข้าไปในน่านน้ำได้เช่นเดียวกับเรือรบ สเปนได้เคยยอมให้เรือดำน้ำเยอรมัน U-35 เข้าไปในท่าและต่อมาใน ค.ศ.1917 ก็ได้สั่งห้าม นอร์เวย์และสวีเดนในปี ค.ศ.1916 ก็ไม่ยอมอนุญาตเช่นเดียวกัน ในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 รัฐเป็นกลางหลายประเทศ เช่น อเมริกา อาร์เจนติน่า เม็กซิโก อีคิวอดอร์ สวีเดน นอร์เวย์ ตุรกี ก็ไม่ยินยอมให้เรือดำน้ำเข้าไปในน่านน้ำอาณาเขตของตน

มาตรา 10 อนุสัญญากรุงเฮกกำหนดว่า ความเป็นกลางของรัฐไม่ถือว่า ถูกละเมิด เมื่อเรือรบของประเทศคู่สงคราม และเรือเชลยของตนเดินทางผ่านไปอย่างธรรมดาในน่านน้ำของรัฐเป็นกลาง แต่รัฐเป็นกลางก็อาจจะห้ามมิให้ผ่านได้ การที่เรือรบและเรือเชลยผ่านในน่านน้ำของรัฐเป็นกลางจะต้องไม่ทำให้เกิดการต่อสู้ และระยะเวลาที่ผ่านต้องเป็นการผ่านอย่างธรรมดาไม่ใช่ระยะเวลานานเกินกว่าระยะเวลาปกติ ตามความจำเป็นในการเดินเรือ ในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 เรือรบอังกฤษ Cossack ได้โจมตีเรือเยอรมัน Altmark เพื่อปลดปล่อยเชลยศึกอังกฤษในน่านน้ำนอร์เวย์ และนอร์เวย์ได้คัดค้าน ข้อเท็จจริงปรากฏว่าเรือ Altmark ได้อาศัยน่านน้ำนอร์เวย์เพื่อหลบหนีการจับกุมและได้เข้ามาในน่านน้ำนอร์เวย์ เมื่อวันที่ 14

กุมภาพันธ์ ค.ศ.1940 ได้ถูกเรืออังกฤษโจมตีเมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ ซึ่งถ้าเรือเยอรมันใช้เวลาแล่นอย่างธรรมดาก็คงจะออกจากน่านน้ำนอร์เวย์ก่อนหน้านี้ การกระทำของเรือเยอรมันไม่เข้าหลักเกณฑ์การผ่านอย่างธรรมดาตามความหมายในมาตรา 10 ของอนุสัญญา แต่ถ้าเป็นช่องแคบที่เชื่อมทะเลหลวง 2 แห่งซึ่งถือว่าเป็นช่องทางสากล แม้ว่าจะอยู่ในน่านน้ำประเทศเป็นกลาง เรือรบของคู่สงครามมีสิทธิจะผ่านได้โดยเสรี เช่นเดียวกับคลองซึ่งได้รับการกำหนดโดยสนธิสัญญาให้เป็นทางเดินเรือสากล เช่น คลองสุเอซ คลองปานามา หลักการที่ถือว่ารัฐเป็นกลางมีสิทธิอนุญาตหรือห้ามมิให้เรือของรัฐคู่สงครามเข้ามาในน่านน้ำอาณาเขตของรัฐได้นั้นพึงได้รับการรับรองโดยอนุสัญญากรุงเฮก เมื่อครั้งก่อนถือว่าคู่สงครามมีสิทธิเข้ามาในน่านน้ำหรือท่าของประเทศเป็นกลางได้ แม้ว่าจะไม่ใช่โดยเหตุสุดวิสัยก็ตาม หลักการดังกล่าวได้ยึดถือปฏิบัติในสงครามกลางเมืองในอเมริกา เรือของฝ่ายเหนือได้เข้ามาอาศัยอยู่ในน่านน้ำที่ Cherbourg ในฝรั่งเศสถึง 4 เดือนระหว่างสงคราม ค.ศ.1870 เรือเยอรมัน Hansa ได้เข้ามาลี้ภัยอยู่ที่เกาะ Acores ในโปรตุเกสจนกระทั่งเลิกสงคราม สำหรับเงื่อนไขให้เรือของคู่สงครามเข้ามาในน่านน้ำประเทศเป็นกลางนั้น ได้มีการยึดถือปฏิบัติแตกต่างออกไปเป็น 2 ลัทธิ

ลัทธิฝรั่งเศสยอมให้เรือคู่สงครามเข้ามาอยู่ในน่านน้ำหรือท่าของชาติเป็นกลางโดยไม่มีกำหนด แต่ในเงื่อนไขที่ว่า

1. เรือของคู่สงครามจะต้องดำเนินสัมพันธภาพอย่างสงบกับเรือทุกลำที่อยู่ในท่าและโดยเฉพาะเรือของฝ่ายศัตรู
2. จะต้องไม่ถือโอกาสเพิ่มวัสดุสงคราม เพิ่มกำลังพลรบหรือรับสมัครทหารอาสาสมัครแม้ว่าจะเป็นบุคคลในสัญชาติของตนเองก็ตาม
3. ต้องละเว้นไม่สืบข่าวคราวเกี่ยวกับกำลัง สถานการณ์ของรัฐคู่สงครามและต้องไม่ออกไปอย่างรีบเร่งเพื่อโจมตีเรือข้าศึก อาทิเช่น พยายามเรืออีกฝ่ายหนึ่งออกไปก็รีบออกจากท่าเพื่อตามไปโจมตี

สำหรับลัทธิอังกฤษ อนุญาตให้เรือคู่สงครามอยู่ในน่านน้ำหรือท่า

1. ไม่เกิน 24 ชม. หลังจากเสร็จการซ่อมแซมแล้ว

2. สามารถจะบรรทุกอาหารและเชื้อเพลิงได้ในจำนวนจำกัด เพียงพอที่จะไปถึงท่าเรือที่ใกล้ที่สุดของรัฐตน

3. จะมาบรรทุกเชื้อเพลิงและอาหารในท่าเดียวกันอีกก็ต้องเลย กำหนด 3 เดือนแล้ว

สนธิสัญญาของประเทศบางประเทศได้ยึดหลักของอังกฤษ เช่น สัญญาระหว่างเดนมาร์ก ฮอลแลนด์ วันที่ 15 มิถุนายน ค.ศ.1701 ในศตวรรษ ที่ 19 ประเทศส่วนใหญ่ได้รับรองหลัก 24 ชม. ของอังกฤษเป็นแนวทางปฏิบัติ หลักการของฝรั่งเศสและอังกฤษได้ยึดถือปฏิบัติในสงครามสเปน-อเมริกา ค.ศ.1898 ในสงครามรัสเซีย-ญี่ปุ่น ค.ศ.1904 มาตรา 12 อนุสัญญา กรุงเฮกได้ยึดหลักอังกฤษโดยระบุว่า ถ้าไม่มีกฎหมายของรัฐเป็นกลาง กำหนดไว้เป็นอย่างอื่น เรือรบของคู่สงครามจะอยู่ในท่าเรือหรือน่านน้ำ ของประเทศเป็นกลางเกินกว่า 24 ชม.ไม่ได้ เว้นแต่กรณีที่กำหนดโดย อนุสัญญานี้ ซึ่งมาตรา 14 ได้กล่าวว่าเรือรบของคู่สงครามจะสามารถเลื่อน เวลาเดินทางออกไปจากกำหนดระยะเวลาตามกฎหมายได้ก็ต่อเมื่อมีเหตุ เนื่องมาจาก

1) ความเสียหายที่เรือได้รับ หรือ 2) จากสภาพดินฟ้าอากาศ และ จะต้องออกจากท่าโดยมิชักช้า เมื่อสาเหตุดังกล่าวหมดสิ้น แต่ข้อจำกัดเวลา ดังกล่าวไม่ใช่บังคับแก่เรือที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับศาสนา วิทยาศาสตร์ มนุษยธรรม หลัก 24 ชม. ที่อนุญาตให้แก่เรือรบของคู่สงครามอาศัยน่านน้ำ หรือท่าของประเทศเป็นกลาง จะนำมาใช้บังคับก็ต่อเมื่อไม่มีกฎหมายภายใน ของรัฐเป็นกลางระบุไว้เป็นอย่างอื่น ถ้ากฎหมายภายในระบุให้เวลานานกว่า นั้น เรือคู่สงครามมีสิทธิอยู่ได้ ระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 1 ประเทศเป็น กลางก็ได้ยึดถือหลัก 24 ชม. เป็นส่วนใหญ่ แต่บางประเทศ เช่น บราซิล อูรุกวัย ซึ่งกำหนดระยะเวลานานกว่า ถึงกระนั้นก็ดีหลักดังกล่าวก็ได้ถูก ละเมิดอยู่เสมอ เช่นเรือรบเยอรมัน 7 ลำได้เข้าไปจอดในน่านน้ำชิลีกว่า 24 ชม. และยังมีโอกาสสะสมอาหารและอาวุธอีก รัฐบาลชิลีได้คัดค้าน แต่เยอรมันได้โต้ตอบว่า เยอรมันได้คัดค้านในที่ประชุมกรุงเฮกระหว่างร่าง หลักเกณฑ์ดังกล่าวในอนุสัญญากรุงเฮก เพราะฉะนั้นเยอรมันไม่จำเป็น

ต้องปฏิบัติตาม ระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 เรือบรรทุกเครื่องบินอังกฤษ Illustrious ก็ได้จอดในท่าอเมริกา Norfolk ถึง 4 เดือนเพื่อทำการซ่อมแซม ประเทศสเปนได้ช่วยเหลือฝ่ายเยอรมันโดยยอมให้เรือได้นำ 2 ลำอยู่ที่ท่าสเปน ถึง 40 วัน เรือรบของกลุ่มสงครามที่รัฐเป็นกลางอนุญาตให้เข้ามาในน่านน้ำ ย่อมได้รับสิทธิสภาพนอกอาณาเขตเช่นเดียวกับเรือรบของรัฐในน่านน้ำของ รัฐต่างประเทศซึ่งมีผลว่า เซลยศึกของเรือรบยังไม่เป็นอิสระ

ถ้าถึงกำหนดระยะเวลาตามกฎหมายที่เรือรบจำเป็นต้องออกและ ไม่มีเหตุขัดขวางข้างต้นที่จะเลื่อนการเดินทางออกไป รัฐเป็นกลางอาจจะ จับกุมเรือและลูกเรือไว้ได้ ตามมาตรา 24 ของอนุสัญญาระบุว่า ถ้าแม้ว่า รัฐเป็นกลางได้แจ้งให้เรือรบของกลุ่มสงครามออกไปจากท่าหรือน่านน้ำแล้ว แต่เรือรบของกลุ่มสงครามก็ยังไม่ยอมออกไปทั้งที่ไม่มีสิทธิจะอยู่ได้อีก รัฐเป็น กลางมีสิทธิจะปฏิบัติการที่เห็นว่าจำเป็น เพื่อทำให้เรือนั้นไม่สามารถออก สู่ทะเลได้ต่อไปตราบเท่าที่สงครามยังไม่สงบ และผู้บังคับการเรือจะต้อง อำนวยความสะดวกให้มีการปฏิบัติตามมาตรากการนั้น เมื่อเรือรบของกลุ่ม สงครามถูกกักกุมโดยรัฐเป็นกลาง นายทหารและลูกเรือจะถูกกักกุมเช่น เดียวกัน นายทหารและลูกเรือที่ถูกกักกันอาจถูกให้อยู่ในเรือของตน หรือ เรือลำอื่นหรือบนพื้นดินและอาจถูกกำหนดให้อยู่ภายใต้ข้อจำกัดซึ่งจำเป็น บางประการ อย่างไรก็ตามจะต้องเหลือทหารจำนวนพอสมควรที่จำเป็น ในการดูแลรักษาเรือ นายทหารอาจถูกปล่อยให้เป็นอิสระ ถ้าให้คำมั่นด้วย วาจาว่าจะไม่ออกจากประเทศเป็นกลางโดยไม่ได้รับอนุญาต ในกรณีที่เรือ ถูกกักกุมสิทธิสภาพนอกอาณาเขตของเรือก็หมดไป เซลยศึกบนเรือก็จะต้อง ถูกปล่อยเป็นอิสระทันที เซลยศึกที่อยู่บนเรือของกลุ่มสงครามนอกน่านน้ำ อาณาเขตของประเทศเป็นกลาง ถ้าสามารถมาถึงฝั่งของประเทศเป็นกลาง ได้ซึ่งอาจจะเป็นโดยเรือศัตรูถูกโจมตีและจมลง เซลยศึกได้มาถึงฝั่งของรัฐ เป็นกลางด้วยตนเอง หรือเรือสินค้าของชาติเป็นกลางช่วยไว้ หรือเซลยศึก ได้กระโจนหนีจากเรือซึ่งกำลังอยู่ในทะเล และมาถึงฝั่งของรัฐเป็นกลาง ในกรณีเช่นนี้ก็เช่นเดียวกับที่บัญญัติไว้ในสงครามทางบก เซลยศึกที่มาถึง ย่อมเป็นอิสระ รัฐเป็นกลางจะต้องปล่อยให้เซลยศีกออกนอกประเทศตาม

ที่เขาต้องการ นอกจากเคลยศึกต้องการขออาศัยอยู่และรัฐเป็นกลางยินยอม ก็อาจจะกักกันตัวไว้ได้

ระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 1 อเมริกาเคยกักกุมเรือลาดตระเวนเยอรมันที่ Newport-News เมื่อวันที่ 27 เมษายน ค.ศ.1915 ระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 ตุรกีได้กักเรือรบฝรั่งเศสเมื่อวันที่ 11 กรกฎาคม ค.ศ.1941 และเรือดำน้ำรัสเซียเมื่อวันที่ 30 สิงหาคม 1942 เรือเยอรมัน Tacoma ก็ได้ถูกกักโดยอูรุกวัยเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม ค.ศ.1940

3. คู่สงครามจะต้องละเว้นที่จะใช้น่านน้ำหรือท่าของรัฐเป็นกลางเป็นฐานปฏิบัติการโจมตีรัฐศัตรู เช่น ติดตั้งสถานีวิทยุ-โทรเลข หรือเครื่องมืออื่นใดซึ่งใช้ในการสื่อสารกับกองทัพของตนบนบกหรือในทะเล มาตรา 5 อนุสัญญาได้ระบุน้ำห้ามไว้โดยชัดแจ้ง ในสงครามรัสเซีย-ญี่ปุ่น ค.ศ.1904-1905 เรือรบรัสเซียได้ใช้เมืองท่าฝรั่งเศสเป็นที่รวบรวมกำลังเพื่อทำการสู้รบกับกองทัพเรือญี่ปุ่นซึ่งเป็นการกระทำที่มีขอบ

การซ่อมแซมเรือรบของคู่สงคราม คู่สงครามจะทำการซ่อมแซมเรือรบในท่าของประเทศเป็นกลางได้ก็เฉพาะเพื่อความปลอดภัยในการเดินเรือเท่านั้น มาตรา 17 อนุสัญญาห้ามมิให้คู่สงครามซ่อมแซมเพื่อเพิ่มอำนาจในการรบ โดยเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นกลางจะเป็นผู้พิจารณาว่าการซ่อมแซมต้องห้ามหรือไม่ และการซ่อมแซมจะต้องทำให้เสร็จสิ้นโดยมิชักช้า ในสงครามบอลข่านในเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ.1913 อังกฤษได้อนุญาตให้เรือ Hamidieh อยู่ที่ท่าเกาะมอลตา 48 ช.ม. เพื่อซ่อมแซมการเสียหายที่เกิดจากพายุ ในวันที่ 13 ธันวาคม ค.ศ.1939 เรือประจัญบานเยอรมัน Admiral Graf-Spee ซึ่งหลังจากได้ทำการสู้รบกับเรืออังกฤษได้เข้าไปหลบในเมืองท่ามอนเตวิเดโอ เมืองหลวงของอูรุกวัยและขออนุญาตซ่อมแซมเรือ 15 วัน แต่อูรุกวัยปฏิเสธเพราะเห็นว่าเป็นการซ่อมแซมเพื่อเพิ่มอำนาจในการรบผิดหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในมาตรา 17 อนุสัญญากรุงเฮก เรือเยอรมันจึงต้องออกจากท่าในเวลา 72 ช.ม. ต่อมาได้จมตัวเองในวันที่ 17 ธันวาคม เพราะไม่ต้องการถูกทำลายโดยเรือรบอังกฤษหลายลำที่รอโจมตีอยู่

การเติมน้ำมันเชื้อเพลิงเรือรบของกลุ่มสงครามในเมืองท่าของชาติ เป็นกลาง มาตรา 19 อนุสัญญาาระบุว่าเรือรบกลุ่มสงครามจะสามารถเติมน้ำมัน เชื้อเพลิงเฉพาะแต่เพียงเท่าที่จะสามารถเดินทางกลับเมืองท่าที่ใกล้ที่สุดของ รัฐตน และถ้าตามกฎหมายของรัฐเป็นกลาง เรือจะรับถ่านหินได้ก็ต่อเมื่อ มาถึงท่าแล้ว 24 ชม. ระยะเวลาที่เรืออยู่ได้จะต้องเลื่อนต่อไปอีก 24 ชม. มีปัญหาว่ารัฐเป็นกลางจำเป็นต้องอำนวยความสะดวกให้เรือรบกลุ่มสงคราม ได้เติมเชื้อเพลิงในท่าของประเทศเป็นกลาง เพื่อให้เรือรบออกจากท่าไปได้ ภายในกำหนดระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดไว้หรือไม่อังกฤษ-อเมริกา อิตาลี และสเปนได้มอบปัญหานี้ให้นักกฎหมายสเปน Yangas Messia เป็นผู้ตัดสิน ผู้ ตัดสินได้ชี้ขาดว่าเรือรบที่เข้ามาในท่าของรัฐเป็นกลางย่อมต้องปฏิบัติตาม ระเบียบภายในของรัฐ แม้แต่ในระบบการปันส่วนรัฐเป็นกลางไม่จำเป็นต้อง อำนวยความสะดวกให้แก่เรือรบกลุ่มสงครามในการหาเสบียงหรือเชื้อเพลิง มาตรา 20 ระบุว่าเรือรบของกลุ่มสงครามซึ่งได้เข้ามาเติมเชื้อเพลิงในเมืองท่า ของรัฐเป็นกลางจะเข้าเติมเชื้อเพลิง ณ เมืองท่าใด ๆ ของรัฐเป็นกลางนั้นอีก ภายในระหว่าง 3 เดือนไม่ได้ การที่กำหนดไม่ให้กลุ่มสงครามสามารถเติม เชื้อเพลิงในรัฐเป็นกลางได้บ่อย ๆ ก็เพื่อที่จะมิให้ดินแดนของรัฐเป็นกลาง กลายเป็นฐานปฏิบัติการรบ ในกรณีเรือสินค้ากลุ่มสงครามในท่ารัฐเป็นกลาง ถือว่าเรือสินค้ากลุ่มสงครามเข้าในเมืองท่าและน่านน้ำอาณาเขตได้ โดยไม่อยู่ ในข้อจำกัดเกี่ยวกับเวลา 24 ชม. เช่นเรือรบมีปัญหาเกี่ยวกับเรือสินค้าติด อวูรเพื่อป้องกันตัวจะพิจารณาเช่นเรือสินค้าหรือไม่ ตามความเห็นส่วนใหญ่ เห็นว่าเรือสินค้าที่ติดอวูรป้องกันตัวถือเสมือนหนึ่งเป็นเรือสินค้า เรือสินค้า กลุ่มสงครามมีสิทธิที่จะอยู่ในท่าของรัฐเป็นกลางโดยไม่จำกัดเวลา แต่จะต้อง ไม่ทำการสิ่งใดอันเป็นการละเมิดความเป็นกลางของรัฐเป็นกลางและปฏิบัติ ตามระเบียบของรัฐเป็นกลาง รัฐเป็นกลางมีสิทธิที่จะยึดเรือสินค้าของกลุ่ม สงครามมาใช้ได้เช่นเดียวกับสินค้า แต่ต้องจ่ายค่าสินไหมทดแทน ระหว่าง สงครามโลกครั้งที่ 1 โปรตุเกสได้ยึดเรือสินค้าเยอรมัน 72 ลำมาใช้ และ สเปนก็ได้ทำการยึดเรือสินค้าเยอรมัน 90 ลำ มาใช้เช่นกัน เพื่อเอามาทดแทน เรือสินค้าของโปรตุเกสและสเปนที่ถูกเรือดำน้ำเยอรมันทำลายระหว่าง สงครามโลกครั้งที่ 2 กฎหมายลงวันที่ 6 มิถุนายน ค.ศ.1941 ได้อนุญาตให้

สหรัฐยึด ชื่อ ครอบครองเรือสินค้าต่างประเทศที่อยู่ในท่าเรือหรือน่านน้ำ
อาณาเขตสหรัฐโดยจ่ายค่าทดแทน ซึ่งอเมริกาก็ได้ทำการยึดเรือสินค้าฝ่าย
เยอรมัน 65 ลำ (เรือเดนมาร์ค 35 ลำ อิตาลี 28 ลำ เยอรมัน 2 ลำ)

หน้าที่ของรัฐเป็นกลางในสงครามทางทะเล

หน้าที่ซึ่งรัฐเป็นกลางจำต้องปฏิบัติเมื่อเกิดสงครามซึ่งกำหนดไว้
ในอนุสัญญากรุงเฮก ฉบับที่ 13 อาจแบ่งออกไป 2 ชนิด เช่นสงครามทาง
บกคือหน้าที่ในการละเว้นการกระทำบางอย่าง (Duties of Abstention) และ
หน้าที่ในการป้องกันการกระทำบางอย่าง (Duties of Prevention)

หน้าที่ในการละเว้นการกระทำบางอย่าง

เช่นเดียวกับหน้าที่ของรัฐเป็นกลางในสงครามทางบก รัฐเป็น
กลางจะต้องละเว้นการกระทำบางอย่างอันเป็นการช่วยเหลือคู่สงครามฝ่ายใด
ฝ่ายหนึ่ง ซึ่งเป็นการละเมิดหน้าที่ของรัฐเป็นกลางที่จะต้องปฏิบัติ หน้าที่
อันสำคัญของรัฐเป็นกลางในสงครามทางทะเลก็คือจะต้องไม่ยุ่งเกี่ยวในการ
สงครามโดยการส่งเรือรบ กระสุน หรือยุทธปัจจัยใด ๆ ให้แก่คู่สงคราม
ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม จะโดยการให้เปล่าหรือขาย เช่า ก็ตาม รัฐเป็น
กลางจะกระทำมิได้ตามมาตรา 6 อนุสัญญาได้ระบุห้ามไว้ หลักข้อห้าม
ดังกล่าวเป็นผลสืบเนื่องมาจากสนธิสัญญาวอชิงตันระหว่าง อังกฤษ-อเมริกา
เมื่อวันที่ 8 พฤษภาคม ค.ศ.1871 เกี่ยวกับคดี Alabama กล่าวคือในปี
ค.ศ.1862 เมื่อเกิดสงครามกลางเมืองอเมริกา อังกฤษตั้งตัวเป็นกลาง แต่
ได้รับรองฝ่ายใต้เป็นคู่สงคราม ต่อมาเรือรบฝ่ายใต้ชื่อ Alabama สร้าง
และได้รับการติดอาวุธในเมืองทำอังกฤษ และเรือลำนี้ได้ทำความเสียหายให้
แก่เรือของฝ่ายเหนือเป็นอย่างมาก เมื่อสงครามสิ้นสุดลงอเมริกาได้เรียกร้อง
ค่าเสียหายต่อรัฐบาลอังกฤษโดยกล่าวหาว่าอังกฤษไม่ปฏิบัติหน้าที่ของ
รัฐเป็นกลางจึงได้มีการทำสนธิสัญญาวอชิงตันกำหนดหน้าที่รัฐบาลเป็น
กลางที่จะต้อง

1. ป้องกันมิให้มีการติดอาวุธเรือคู่สงครามหรือทำให้เรือของคู่
สงครามอยู่ในสภาพออกทะเลได้ในดินแดนใต้อำนาจศาลของตน

2. ไม่อนุญาตให้คู่สงครามใช้เมืองท่าหรือน่านน้ำอาณาเขตของตนเป็นฐานทัพ

3. ใช้ความระมัดระวังตรวจตราในท่าเรือในน่านน้ำของตน และบุคคลทุกคนซึ่งอยู่ภายใต้อำนาจศาลของตนเพื่อป้องกันมิให้มีการละเมิดข้อผูกพันและหน้าที่ดังกล่าวข้างต้น

เป็นที่น่าสังเกตว่าข้อห้ามมิให้รัฐเป็นกลางติดอาวุธหรือสร้างเรือให้คู่สงคราม ซึ่งระบุในสัญญาอชิงตันระหว่างอังกฤษ-อเมริกา ได้รับการละเมิดโดยอเมริกาเอง เพราะในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 อเมริกายอมส่งเรือพิฆาต 50 ลำให้แก่อังกฤษเพื่อแลกเปลี่ยนกับสิทธิการเข้าฐานทัพในดินแดนของอังกฤษ ซึ่งนับได้ว่าเป็นการละเมิดหน้าที่ของรัฐเป็นกลางอย่างชัดเจน

ข้อห้ามตามมาตรา 6 ของสัญญากรุงเฮกนี้ใช้บังคับเฉพาะการกระทำของรัฐเท่านั้น ไม่ได้ผูกพันถึงเอกชนซึ่งเอกชนยังมีสิทธิที่จะดำเนินการค้าอย่างปกติกับรัฐคู่สงครามและกับรัฐเป็นกลางอื่น ๆ ฉะนั้นมาตรา 7 ของอนุสัญญาจึงระบุว่า รัฐเป็นกลางไม่ผูกพันที่จะต้องห้ามการส่ง การผ่านแดนของอาวุธ กระสุน หรือทุกสิ่งทุกอย่างที่เป็นประโยชน์แก่กองทัพ หรือแก่เรือรบไปยังคู่สงครามฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ดังนั้นพลเมืองของรัฐเป็นกลางจึงมีสิทธิจะส่งมอบเรือรบหรือวัสดุสงครามให้แก่คู่สงครามได้โดยไม่ผูกพันความรับผิดชอบของรัฐเป็นกลาง แต่ทั้งนี้รัฐเป็นกลางอาจจะยึดถือนโยบายความเป็นกลางโดยสั่งห้ามบุคคลในดินแดนของตนมิให้กระทำเช่นนั้นก็ได้

หน้าที่ในการป้องกันการกระทำบางอย่าง

หน้าที่ในการป้องกันการกระทำบางอย่างที่เป็นการช่วยเหลือคู่สงคราม ย่อมเป็นหลักการสำคัญในอันที่จะรักษาความเป็นกลางได้ซึ่งหน้าที่สำคัญของรัฐเป็นกลางอาจจะแยกออกได้คือ

1. รัฐเป็นกลางจะต้องป้องกันมิให้คู่สงครามละเมิดความเป็นกลางในน่านน้ำอาณาเขตหรือในท่าของตน ประเทศเป็นกลางจะต้องคอยควบคุมดูแลมิให้มีการปฏิบัติการสงครามในน่านน้ำของตน เรือรบคู่สงครามจะทำ

การโจมตี ตรวจค้นหรือจับเรือชาติศัตรูในน่านน้ำของประเทศเป็นกลางไม่ได้ และรัฐเป็นกลางมีหน้าที่จะต้องป้องกันมิให้รัฐคู่สงครามตั้งศาลทรัพย์สินเชลยในดินแดนของตน มาตรา 4 ของอนุสัญญาาระบุว่าคู่สงครามจะจัดตั้งศาลทรัพย์สินเชลยในดินแดนหรือบนเรือในน่านน้ำของประเทศเป็นกลางไม่ได้ ก่อนศตวรรษที่ 19 ยังเป็นที่ยอมรับกันว่าการตั้งศาลทรัพย์สินเชลยในดินแดนประเทศเป็นกลางไม่ถือว่าเป็นการละเมิดความเป็นกลาง แต่ต่อมาเห็นว่าศาลทรัพย์สินเชลยของคู่สงครามในประเทศเป็นกลางก่อให้เกิดประโยชน์แก่คู่สงครามในการที่จะนำเรือเชลยไปยังศาลที่อยู่ใกล้ได้สะดวกขัดต่อหลักความเป็นกลาง เรือเชลยจะถูกนำเข้ามาในท่าของรัฐเป็นกลางได้เฉพาะสาเหตุเกี่ยวกับดินฟ้าอากาศหรือขาดแคลนเชื้อเพลิงหรือเสบียง ตามอนุสัญญา มาตรา 21 เรือรบของประเทศคู่สงครามอาจจะผ่านน่านน้ำของประเทศเป็นกลางได้ ถ้ารัฐเป็นกลางมิได้ห้าม แต่รัฐเป็นกลางมีหน้าที่จะต้องคอยดูแลมิให้เรือรบคู่สงครามอาศัยน่านน้ำของตนเพื่อหลบหนีการจับกุม เช่นกรณีเรือรบเยอรมัน Altmark ที่หลบหนีการจับกุมเข้าไปในน่านน้ำของนอร์เวย์ และถูกเรือพิฆาตของอังกฤษสกัดกั้น เพื่อปลดปล่อยเชลยศึกอังกฤษในน่านน้ำเขตนอร์เวย์ อังกฤษเห็นว่านอร์เวย์ไม่ปฏิบัติหน้าที่ของรัฐเป็นกลางโดยอำนวยความสะดวกให้เรือเยอรมันอยู่ในน่านน้ำนอร์เวย์เป็นระยะเวลานานเกินไปกว่าการผ่านน่านน้ำอาณาเขตตามปกติ นอร์เวย์ได้บันทึกประท้วงกล่าวหาว่าอังกฤษละเมิดความเป็นกลางของนอร์เวย์ อนึ่งรัฐเป็นกลางมีหน้าที่ต้องระงับมิให้คู่สงครามใช้น่านน้ำอาณาเขตหรือเมืองท่าของตนเป็นสถานที่เริ่มต้นในการโจมตีศัตรูด้วย

2. รัฐเป็นกลางจะต้องป้องกันมิให้คู่สงครามใช้น่านน้ำหรือท่าของตนเป็นฐานปฏิบัติการสงคราม เป็นหน้าที่ของรัฐเป็นกลางที่จะต้องระงับมิให้คู่สงครามใช้น่านน้ำของตนเป็นฐานทัพในการปฏิบัติการสงคราม เช่นจะต้องป้องกันมิให้เรือรบของคู่สงครามมาทำการลาดตระเวนในน่านน้ำของตน และจะต้องปฏิบัติการเพื่อห้ามมิให้การสร้างหรือติดอาวุธแก่เรือของคู่สงครามหรือรับสมัครลูกเรือในท่าหรือน่านน้ำของตน อีกทั้งรัฐเป็น

กลางมีหน้าที่ป้องกันมิให้เรือของกลุ่มสงครามได้อาศัยน่านน้ำหรือท่าของตนเป็นที่คอยโอกาสโจมตีเรือศัตรู มาตรา 16 อนุสัญญาระบุว่า เมื่อเรือรบของกลุ่มสงครามทั้ง 2 ฝ่ายได้เข้ามาอยู่พร้อมกันในท่าของประเทศเป็นกลาง เมื่อเรือของกลุ่มสงครามลำหนึ่งออกไปแล้วไม่น้อยกว่า 24 ชม. เรืออีกลำหนึ่งของกลุ่มสงครามอีกฝ่ายหนึ่งจึงจะได้รับอนุญาตให้ออกไปได้ การสั่งให้เรือลำไหนออกจากท่าย่อมเป็นไปตามลำดับเวลามาถึงท่า นอกจากเรือที่มาถึงลำแรกมีกรณีที่จะต้องเลื่อนการเดินทางตามที่ระเบียบกำหนดไว้ อาทิเช่นเพื่อซ่อมแซมความเสียหาย อนึ่งสำหรับเรือสินค้าก็เช่นเดียวกับเรือรบ เรือรบของกลุ่มสงครามสามารถออกจากท่ารัฐเป็นกลางก็ต้องอย่างน้อย 24 ชม. หลังจากที่เรือสินค้าที่ซกธงชาติศัตรูได้ออกจากท่าไปแล้ว นอกจากนี้มาตรา 15 ยังระบุว่าถ้าตามกฎหมายของรัฐเป็นกลางไม่มีบทบัญญัติเป็นพิเศษ เรือรบของกลุ่มสงครามฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะอยู่ในท่าหนึ่งท่าใดของรัฐเป็นกลางในเวลาเดียวกันได้อย่างมาก 3 ลำในกรณีเกิดสงครามขึ้น มาตรา 13 ของอนุสัญญาได้กำหนดให้เป็นหน้าที่ของรัฐเป็นกลางจะต้องสั่งให้เรือของกลุ่มสงครามซึ่งอยู่ในท่าหรือน่านน้ำของตนออกไปภายใน 24 ชม. หรือในเวลาตามที่กฎหมายของรัฐเป็นกลางที่ใช้อยู่กำหนดไว้

3. ในการสงครามนั้น รัฐกลุ่มสงครามย่อมต้องพยายามสืบหาข่าวความเคลื่อนไหวของศัตรูเพื่อความได้เปรียบในการต่อสู้ รัฐเป็นกลางมีหน้าที่จะต้องป้องกันมิให้มีการให้ข่าวแก่กลุ่มสงครามฝ่ายหนึ่ง เช่นเอกสารทางการทูต โดยเรือรบของตนหรือโดยทางผู้แทนการทูตของตน ระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 1 อัครราชทูตสวีเดน Baron Lowen เคยละเมิดกฎดังกล่าว แต่ถ้าเป็นการกระทำของเอกชน การกระทำดังกล่าวไม่ผูกพันความรับผิดชอบของรัฐเป็นกลาง เอกชนที่กระทำย่อมดำเนินการเสี่ยงภัยของตนเองในการที่จะถูกกลุ่มสงครามจับได้และลงโทษ อนึ่งรัฐเป็นกลางจะต้องป้องกันมิให้มีการให้ข่าวสาร จากดินแดนของประเทศเป็นกลางไปให้เรือกลุ่มสงครามที่จอดนอกอาณาเขตของรัฐเป็นกลางเพื่อคอยจับเรือที่ออกจากร่านน้ำอาณาเขตหรือการส่งข่าวทางวิทยุ ซึ่งมีผลทำให้รัฐเป็นกลางกลายเป็นฐานปฏิบัติการ

สำหรับคู่สงครามฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งระหว่งสงครามโลกครั้งที่ 1 รัฐเป็นกลางหลายรัฐได้ห้ามมิให้เรือสินค้าคู่สงครามในท่าของตนใช้สถานีสื่อสาร เช่น สวีเดนได้ออกกฎหมายห้ามเรือของคู่สงครามซึ่งจอดในท่าของตนใช้เครื่องมือสื่อสาร และอเมริกาขณะยังไม่ได้เข้าสู่สงคราม ก็ได้ควบคุมสถานีสื่อสารเอกชนซึ่งได้ติดตั้งก่อนสงคราม ในสงครามโลกครั้งที่ 2 ประเทศเป็นกลางส่วนใหญ่ได้ออกกฎหมายห้ามเรือคู่สงครามใช้เครื่องมือสื่อสาร วิทยุ โทรศัพท์ โทรเลข ในน่านน้ำของประเทศตน เว้นแต่ในกรณีประสพภัย รัฐหลายรัฐได้ห้ามเรือสินค้าต่างชาติเปิดการสื่อสารระหว่างเข้ามาในท่าของรัฐเป็นกลาง และบางประเทศก็ใช้บังคับแก่เรือที่ชักธงของตนด้วย อนึ่งรัฐเป็นกลางจะต้องคอยควบคุมมิให้มีการตั้งสำนักงานหาข่าวในท่าหรือในน่านน้ำของประเทศเป็นกลาง โดยคู่สงคราม แต่ทั้งนี้รัฐอาจจะไม่ห้ามบุคคลในดินแดนของตนให้ข่าวสารอันเป็นประโยชน์เกี่ยวกับการสงครามโดยทางจดหมาย โทรศัพท์ โทรเลข แก่คู่สงครามก็ได้ แต่บุคคลเหล่านี้อาจจะถูกรัฐคู่สงครามลงโทษฐานเป็นจารกรรม โดยรัฐเป็นกลางไม่จำเป็นต้องให้ความคุ้มครองใด ๆ ทั้งสิ้น

ปัญหาอาจจะเกิดขึ้นเกี่ยวกับหน้าที่ของพลเมืองของรัฐเป็นกลาง โดยหลักการแล้วคู่สงครามจะต้องไม่พยายามขัดขวางการค้าหรือความสัมพันธ์ของรัฐเป็นกลางกับรัฐคู่สงครามหรือกับรัฐอื่น พลเมืองของรัฐย่อมเป็นอิสระที่จะดำเนินการค้าขายกับคู่สงครามได้ และรัฐเป็นกลางก็ไม่มีหน้าที่ที่จะห้ามบุคคลในสัญชาติของตนค้าขายสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่คู่สงครามฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเช่น ส่งอาวุธ วัตถุปัจจัยในการสงครามและการกระทำของเอกชนดังกล่าวไม่ผูกพันความรับผิดชอบของรัฐเป็นกลาง ซึ่งบุคคลที่กระทำการดังกล่าวจะต้องเสี่ยงภัยความเสียหายของตัวเอง และอาจจะถูกคู่สงครามจับได้และลงโทษซึ่งรัฐเป็นกลางก็จะไม่สามารถใช้สิทธิในการคุ้มครองบุคคลเหล่านั้น เป็นที่ยอมรับกันในกฎหมายระหว่างประเทศว่าการขนส่งสินค้าต้องห้าม (Contraband) และการกระทำที่ไม่เป็นกลาง (Unneutral service) เป็นการกระทำที่ขัดต่อประโยชน์ของคู่สงคราม ซึ่งก่อให้เกิดสิทธิแก่คู่

สงครามในกรณีที่จะตรวจค้นและจับเรือในทะเลหลวง เพราะความจำเป็นในการทำสงคราม (เสรีภาพในทะเลย่อมไม่มีในเวลาสงคราม) และยึดสิ่งของต้องห้ามและเรือที่บรรทุกสิ่งของเหล่านั้นได้

สินค้าต้องห้าม (Contraband)⁽¹⁾

Contraband มาจากภาษาอิตาลี Contrabbando มีรากเง้ามาจากภาษาลาติน Contra และ Bandum ซึ่งหมายถึงฝ่าฝืนคำสั่ง กฎหมายระหว่างประเทศยอมรับสิทธิของเรือรบคู่สงครามที่จะเยี่ยมและค้นเรือสินค้าของชาติเป็นกลางในทะเลหลวงหรือในน่านน้ำอาณาเขตของคู่สงคราม (ยกเว้นน่านน้ำของประเทศเป็นกลาง) เฉพาะในเวลาที่เกิดสงคราม เพื่อป้องกันมิให้เรือของชาติเป็นกลางขนส่งสินค้าต้องห้ามหรือกระทำการอันไม่เป็นกลาง แต่เรือรบคู่สงครามไม่มีสิทธิตรวจค้นเรือรบหรือเรือหลวง เช่นเรือตำรวจน้ำของชาติเป็นกลาง

สินค้าต้องห้ามมีรากฐานทางประวัติศาสตร์มาจากสมัยศตวรรษที่ 12 ซึ่งสันตะปาปาได้ห้ามชาวคาทอลิกส่งมอบสิ่งของบางชนิดแก่บุคคลนอกศาสนา สันตะปาปาเล็กซานดราที่ 2 ค.ศ. 1179 ได้ระบุโทษผู้ที่ฝ่าฝืนข้อห้ามดังกล่าวโดยให้ยึดทรัพย์สินและเอาตัวเป็นทาส นับตั้งแต่ศตวรรษที่ 16 ก็ได้มีการทำสัญญากล่าวถึงสินค้าต้องห้ามเช่น สนธิสัญญาการค้าระหว่างฝรั่งเศส-อังกฤษ ค.ศ.1738 สนธิสัญญาระหว่างอเมริกากับสวีเดน ใน ค.ศ.1783 และในมาตรา 2 ของประกาศกรุงปารีส ค.ศ.1856 ก็ได้ระบุว่าชาติเป็นกลางคุ้มครองสินค้าศัตรูยกเว้นสินค้าต้องห้าม มาตรา 3 กล่าวว่าสินค้าชาติเป็นกลางยกเว้นสินค้าต้องห้ามในเรือชาติศัตรูไม่ต้องถูกยึด

สินค้าต้องห้ามคือสินค้าซึ่งสามารถใช้ในการทำสงครามและคู่สงครามฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดห้ามมิให้ชาติเป็นกลางขนส่งไปให้คู่ศัตรู ตามความเห็นของ Grotius สินค้าต้องห้ามแบ่งออกเป็น 3 ชนิด ชนิดที่หนึ่งใช้เฉพาะในสงครามเช่น อาวุธ กระสุน ชนิดที่สองใช้ในยามสันติเช่นของฟุ่มเฟือย และชนิดที่สามใช้ได้ทั้งยามสงครามและยามสันติ เช่นเสบียง เงิน อุปกรณ์การเดินเรือ Bynkershock ไม่เห็นด้วยกับการแบ่งแยกของ Grotius แต่ในระหว่าง

⁽¹⁾Paul Guggenheim traite de Droit international public 1954 p.408

ศตวรรษที่ 17, 18 และ 19 คู่สงครามก็ได้ยึดถือความเห็นของ Grotius เป็นหลักในการพิจารณาสินค้าต้องห้าม ประกาศกรุงปารีส ค.ศ.1856 ไม่ได้กำหนดชนิดของสินค้าต้องห้ามไว้แน่นอน ในทางปฏิบัติรัฐคู่สงครามจะเป็นผู้ประกาศว่าสินค้าชนิดใดซึ่งฝ่ายตนพิจารณาว่าเป็นสินค้าต้องห้าม ซึ่งการพิจารณาว่าสินค้าใดเป็นสินค้าต้องห้ามเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา และแต่ละครั้งของสงคราม แม้แต่ประเทศคู่สงครามซึ่งในเวลาทำสงครามพิจารณาว่ามีสินค้าชนิดใดเป็นสินค้าต้องห้ามแต่ในสงครามครั้งต่อไปเมื่อไม่ได้ร่วมสงครามเป็นประเทศเป็นกลางก็มีความเห็นเป็นอย่างอื่น ซึ่งแล้วแต่ประโยชน์ของรัฐเป็นที่ตั้ง ฝรั่งเศสใน ค.ศ.1885 ซึ่งทำสงครามกับประเทศจีนได้ประกาศว่าข้าวเป็นสินค้าต้องห้าม รัสเซียในสงครามกับญี่ปุ่นระบุว่าเชื้อเพลิงทุกชนิดเช่นถ่านหิน วัสดุทางรถไฟ เครื่องโทรศัพท์โทรเลข อาหาร เช่นข้าว ข้าวสาลี ปลา และสาหร่ายเป็นสินค้าต้องห้าม

เนื่องจากขาดหลักเกณฑ์ที่แน่นอนในการกำหนดชนิดของสินค้าต้องห้าม ก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ประเทศเป็นกลาง ในที่ประชุมกรุงเฮก ค.ศ.1907 ได้มีการถกเถียงกันถึงปัญหานี้ อังกฤษมีความเห็นว่า รัฐคู่สงครามไม่ควรมีสิทธิที่จะยึดสินค้าต้องห้ามแต่ควรมีสิทธิที่จะนำมาใช้ได้โดยให้ค่าตอบแทนซึ่งอเมริกา ฝรั่งเศส เยอรมัน และรัสเซียไม่เห็นด้วยข้อเสนอดังกล่าวจึงตกไป

ต่อมาได้มีประกาศกรุงลอนดอน ว่าด้วยกฎเกณฑ์ในการทำสงครามทางทะเล 28 กุมภาพันธ์ ค.ศ.1909 ซึ่งยึดหลักของ Grotius ในการแบ่งแยกชนิดของสินค้าต้องห้ามมาตรา 22, 24 และ 28 ของประกาศได้แยกสินค้าต้องห้ามออกเป็น 3 ชนิดคือ สินค้าต้องห้ามเด็ดขาด (Absolute Contraband) และสินค้าต้องห้ามที่มีเงื่อนไข (Conditional Contraband) และสินค้าที่มีได้เป็นสินค้าต้องห้าม สินค้าต้องห้ามเด็ดขาดมาตรา 22 ของประกาศกรุงลอนดอนได้ระบุว่าเป็นชนิดของสินค้าที่ใช้เฉพาะในการสงครามเช่นอาวุธทุกชนิด และส่วนประกอบของอาวุธ กระสุน วัตถุระเบิด รถพ่วง รถเสียบียง วัสดุทางทหาร เครื่องนุ่งห่มทหาร ม้าที่ใช้ในการสงคราม เครื่องยนต์ เรือรบ อุปกรณ์เรือรบ เครื่องมือ เครื่องจักรที่ใช้ในการผลิตหรือซ่อมแซม

อาวุธ กระสุน วัสดุเกี่ยวกับทางทหาร

ส่วนสินค้าต้องห้ามชนิดที่มีเงื่อนไขตามมาตรา 24 ของประกาศ หมายถึงสินค้าที่จะใช้ได้ทั้งเพื่อการสงครามและมีใช้เพื่อการสงคราม เช่น อาหารหญาและเมล็ดพืชสำหรับเลี้ยงสัตว์ เครื่องนุ่งห่ม รองเท้า ใช้สำหรับ ทหาร ทอง เหรียญเงิน ธนบัตร รถทุกชนิด และส่วนประกอบที่ใช้ได้ในการ สงคราม เรือและส่วนประกอบทุกชนิด อุปกรณ์รถไฟ โทรเลข โทรศัพท์ อากาศยานลอยเครื่องบิน และส่วนประกอบเชื้อเพลิง น้ำมันหล่อลื่น ดินระเบิด ที่ไม่ใช้ในการสงคราม ลวดหนาม เกือกม้า อุปกรณ์การตีเกือกม้า เครื่อง อาานม้า กล้องส่องทางไกล กล้องส่องดาว เครื่องมือเกี่ยวกับการว่ายน้ำ

นอกจากนั้นในมาตรา 28 ของประกาศยังได้ระบุชนิดสินค้าที่ไม่ อยู่ในจำพวกสินค้าต้องห้าม ซึ่งหมายถึงสินค้าที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์ในการ สงครามเลย เช่น สำลี ไหม วัตถุดิบที่ใช้ในโรงงานทอผ้า ยาง ชัน หนังสือ กระจก สัตว์ งามช้าง เมล็ดพืชที่ใช้ในการเกษตร แร่ ดิน ดินเหนียว หิน หินอ่อน อิฐ กระดานชนวน กระเบื้อง เครื่องลายคราม กระจก กระดาษและวัตถุดิบ สบู่ สี เครื่องจักรใช้ในกิจการเกษตร การทำเหมืองแร่ อุตสาหกรรมทอผ้า และโรงพิมพ์ หินมีค่า ไข่มุก นาฬิกา ปากกา ขนม้า ไหม เครื่องประดับบ้าน

และมาตรา 19 ได้ขยายไปถึงวัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้เฉพาะรักษาผู้ บาดเจ็บและเจ็บป่วยและวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้กับเรือ ลูกเรือหรือผู้โดยสาร

สินค้านี้กล่าว คุ้มครองไม่มีสิทธิจะกำหนดเป็นสินค้าต้องห้าม เพราะถือว่านำมาใช้เป็นประโยชน์ไม่ได้ในการสงคราม

มาตรา 23 และ 25 ประกาศกรุงลอนดอนได้ยอมรับสิทธิของคู่ สงครามในกรณีที่จะเพิ่มเติมกำหนดชนิดสินค้าที่อาจจะใช้เพื่อการสงคราม ขึ้นใหม่อีก นอกจากที่ระบุไว้ในมาตรา 22 และ 24 โดยการแจ้งไปให้ประเทศ เป็นกลางทราบ แต่การเพิ่มชนิดสินค้าก็ต้องยึดหลักเกณฑ์การพิจารณาว่า สินค้าใดที่ใช้เฉพาะในการสงคราม ก็อาจจะเพิ่มไปในรายการสินค้าต้อง ห้ามเด็ดขาดจะไปเพิ่มสินค้าที่โดยปกติใช้ในทางสันติ แต่อาจจะใช้ในการ สงครามได้ไปในรายการสินค้าต้องห้ามเด็ดขาดไม่ได้ ซึ่งเป็นคำตัดสินของ ศาลอนุญาโตตุลาการเมื่อวันที่ 30 มิถุนายน ค.ศ.1930 เกี่ยวกับคดีเรือ Cysne

การแบ่งลักษณะสินค้าต้องห้ามออกเป็นเด็ดขาด และชนิดที่มีเงื่อนไขนั้นก่อให้เกิดผลในทางกฎหมาย 2 ประการ

1. สำหรับสินค้าต้องห้ามเด็ดขาด ซึ่งถือว่าเป็นสินค้าที่ใช้เฉพาะในการสงครามมีความสำคัญมากอาจส่งผลกระทบต่อผลแพ้ชนะในการสู้รบได้ มาตรา 30 ประกาศกรุงลอนดอน อนุญาตให้คู่สงครามมีสิทธิที่จะจับกุมและยึด เพียงแต่สินค้านั้นมุ่งหน้าไปยังดินแดนศัตรูหรือดินแดนที่ยึดครองโดยศัตรูโดยไม่ต้องคำนึงว่าสินค้านั้นจะถูกส่งไปโดยตรงหรือต้องขนถ่ายไปทางพื้นดินอีก โดยถือจุดหมายปลายทางของสินค้าเป็นสำคัญ ส่วนสินค้าต้องห้ามชนิดที่มีเงื่อนไขนั้นมีความสำคัญน้อยกว่าเพราะอาจจะไม่ได้ใช้ในการสงคราม มาตรา 33 ของประกาศกรุงลอนดอนจึงกำหนดว่าคู่สงครามมีสิทธิจะยึดได้ก็ต่อเมื่อมีหลักฐานว่าได้ส่งไปให้กองทัพหรือฝ่ายปกครองของข้าศึก อาทิเช่นส่งให้เจ้าหน้าที่รัฐศัตรูหรือไปให้พ่อค้าซึ่งอยู่ในรัฐเป็นกลาง แต่ทราบกันดีว่าเป็นผู้ส่งของให้กองทัพหรือส่งไปในฐานะทัพของข้าศึก

2. สำหรับเรือชาติเป็นกลางที่มุ่งไปยังประเทศเป็นกลาง แต่จุดหมายปลายทางของสินค้าคือดินแดนของคู่สงคราม เรือรบของคู่สงครามมีสิทธิจะจับได้ถ้าเรือนั้นบรรทุกสินค้าต้องห้ามเด็ดขาดตั้งแต่ต้นทาง เรียกว่าหลักการเดินเรือต่อเนื่องกัน Continuous voyage⁽¹⁾ ใน ค.ศ.1914 เรือของชาติเป็นกลางบรรทุกอาวุธมุ่งไปยังฮอลแลนด์ และออกจากฮอลแลนด์ไปยังเยอรมัน ตามประกาศกรุงลอนดอนเรือและสินค้าจะต้องถูกยึดตั้งแต่เริ่มเดินทาง เพราะจุดหมายปลายทางของสินค้าคือดินแดนศัตรู แต่ตรงกันข้ามสำหรับสินค้าต้องห้ามชนิดที่มีเงื่อนไข จะจับและยึดได้ก็ต่อเมื่อเรือมุ่งหน้าโดยตรงไปยังดินแดนศัตรู และสินค้าจะต้องขนลงในท่าของศัตรู อีกทั้งคู่สงครามต้องพิจารณาว่าใช้สินค้านั้นในกองทัพ มาตรา 35 ประกาศกรุงลอนดอน บัญญัติว่า สินค้าต้องห้ามชนิดที่มีเงื่อนไขจะถูกยึดก็ต่อเมื่อเรือมุ่งหน้าไปดินแดนศัตรูหรือดินแดนที่ยึดครองโดยศัตรูหรือไปยังกองทัพศัตรู เว้นเสียแต่ดินแดนของศัตรูไม่ได้ติดทะเล และมีหลักฐานว่าสินค้านั้นจะถูกส่งไปยังกองทัพศัตรูในกรณีที่ดินแดนของรัฐศัตรูไม่มีทะเล การขนส่งอาจจะต้องส่งผ่านประเทศเป็นกลางในกรณีนี้เรือและสินค้าอาจจะถูกจับได้ถ้ามี

(1) P. Fauchille. La théorie du voyage continu. R.G. 1897 p.297

หลักฐานว่า จะส่งไปให้กองทัพศัตรู การที่จะทราบว่าจะไปยังท่าใดและ จะส่งสินค้าที่ไหนก็ย่อมตรวจได้จากเอกสารประจำเรือ ซึ่งจะต้องระบุเส้นทางเดินเรือและขนถ่ายสินค้า นอกเสียจากว่าเรือที่ได้พบในทะเลไม่ได้เดินตามเส้นทางที่จะระบุไว้ในเอกสารประจำเรือโดยไม่มีเหตุอันสมควรก็จะถูกจับได้

เป็นที่น่าเสียดายว่าประกาศกรุงลอนดอนเกี่ยวกับสงครามทางทะเล ค.ศ.1909 ไม่ได้รับการให้สัตยาบันเมื่อเริ่มสงครามโลกครั้งที่ 1 คู่สงครามก็ได้ประกาศว่าตนจะปฏิบัติตามหลักการที่กำหนดไว้ในประกาศกรุงลอนดอน แต่หลังจากนั้นทั้งฝ่ายพันธมิตรและฝ่ายเยอรมันก็ได้ยึดถือหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการกำหนดชนิดของสินค้าต้องห้ามเด็ดขาด กับที่มีเงื่อนไขโดยประกาศกำหนดชนิดสินค้าต้องห้ามที่มีเงื่อนไขไปรวมอยู่ในสินค้าต้องห้ามเด็ดขาด และนำสินค้าซึ่งไม่อยู่ในจำพวกสินค้าต้องห้าม เช่น สำลี ยาง กระดาษ นาฬิกา ไปอยู่ในจำพวกสินค้าต้องห้ามที่มีเงื่อนไขในตอนปลายของสงคราม สินค้าเกือบทุกชนิดนอกจากของเล่นถูกคู่สงครามกำหนดให้เป็นสินค้าต้องห้ามซึ่งเท่ากับเป็นการขัดขวางการค้าขายของประเทศเป็นกลางกับประเทศคู่สงครามโดยปริยาย การแยกชนิดสินค้าต้องห้ามออกเป็นเด็ดขาด และมีเงื่อนไขหมดความสำคัญมาก เพราะคู่สงครามบางประเทศ เช่น อิตาลี ค.ศ.1917 ไม่ยินยอมรับปฏิบัติ

ในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 1 ในเดือนมีนาคม ค.ศ.1916 เพื่อมิให้เรือชาติเป็นกลางเสียเวลาในการถูกตรวจค้นสินค้าต้องห้าม อังกฤษได้ใช้ระบบ “Navicerts” ซึ่งเป็นเสมือนใบผ่านออกโดยสถานกงสุลอังกฤษ ในท่าเรือต้นทางให้แก่เรือสินค้าชาติเป็นกลาง ภายหลังจากที่ได้ตรวจหลักฐานว่าสินค้านั้นไม่ได้ส่งไปให้ศัตรู ใบผ่าน Navicerts ใช้ได้ 2 เดือนซึ่งถ้ามีใบผ่าน Navicerts เรือรบอังกฤษก็จะไม่ตรวจค้นและในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 อเมริกาและประเทศต่าง ๆ หลายประเทศได้ให้ความร่วมมือด้วย แต่เยอรมันถือว่าเรือชาติเป็นกลางที่ขอใบผ่าน Navicerts จากสัมพันธมิตร กระทำการที่ไม่เป็นกลางและเยอรมันก็ได้ออกใบผ่านให้แก่เรือชาติเป็นกลางบ้าง กฎหมายระหว่างประเทศยอมรับสิทธิของคู่สงครามในการที่จะยึดสินค้าต้องห้ามและเรือที่บรรทุกสินค้าเหล่านั้น แต่ก็มีสนธิสัญญาบางฉบับที่ห้าม

การยึดสินค้าต้องห้าม เช่น สนธิสัญญาระหว่างอเมริกาและรัสเซียใน ค.ศ.1785 สิทธิในการยึดสินค้าต้องห้ามของคู่สงครามได้บัญญัติชัดเจนในมาตรา 37 ของประกาศกรุงลอนดอน ซึ่งกำหนดว่าเรือที่บรรทุกสินค้าต้องห้ามเด็ดขาด หรือมีเงื่อนไขอาจถูกยึดทุกขณะไม่ว่าในทะเลหลวงหรือในน่านน้ำอาณาเขตของคู่สงคราม สินค้าต้องห้ามตามประกาศของคู่สงครามและสินค้าที่มีใช้สินค้าต้องห้าม ถ้าเป็นของเจ้าของเดียวกันอยู่บนเรือก็จะถูกยึดเช่นเดียวกัน เรือที่บรรทุกอาจถูกยึดถ้าค่าน้ำหนัก ปริมาตร หรือค่าระวางของสินค้าต้องห้ามมากกว่าครึ่งหนึ่งของสินค้าทั้งหมด การจับเรือที่ขนส่งสินค้าต้องห้ามตามมาตรา 37 ของประกาศกรุงลอนดอน คู่สงครามจะต้องจับในขณะที่มีสินค้าอยู่บนเรือจะจับในขณะที่เดินทางกลับหรือสำหรับความผิดครั้งก่อนไม่ได้ แต่ศาลทรัพย์สินเชลยเยอรมันเคยพิพากษาในคดีเรือสินค้านอร์เวย์ Draupner และศาลสูงอังกฤษในคดีเรือแม็กซิกัน Edna ค.ศ.1919 ว่า เรือคู่สงครามมีสิทธิจับกุมได้ หากว่าเรือสินค้าได้ใช้กลฉ้อฉลที่ทำให้รอดจากการจับกุมครั้งก่อน เช่น ใช้เอกสารประจำเรือปลอม เมื่อคู่สงครามจับเรือและสินค้าต้องห้ามได้ก็จะนำไปให้ศาลทรัพย์สินเชลยตัดสินชี้ขาดว่าสินค้าและเรือจะถูกยึดหรือไม่

หลักทั่วไปในการทำสงครามนั้น คู่สงครามแต่ละฝ่ายก็พยายามที่จะตัดความสัมพันธ์ในทางการค้าระหว่างคู่ศัตรูกับรัฐเป็นกลาง ในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 1 ฝ่ายสัมพันธมิตรได้ใช้วิธีการพิมพ์รายชื่อบุคคลชาติเป็นกลางที่ถูกสงสัยว่าทำการค้าขายกับข้าศึก สินค้าที่ส่งมาให้บุคคลดังกล่าวจะถูกฝ่ายสัมพันธมิตรยึดเพราะถือว่าสินค้านั้นจะถูกส่งไปให้ศัตรู และห้ามประชาชนของตนค้าขายกับบุคคลดังกล่าว นอกจากนี้ยังจำกัดการส่งสินค้าไปให้ประเทศเป็นกลางเป็นจำนวนไม่ให้เกินไปกว่าความจำเป็นโดยปกติ โดยเกรงว่าประเทศเป็นกลางจะส่งสินค้าต่อไปให้ประเทศคู่สงคราม ในปี ค.ศ.1917 ฝรั่งเศสและอังกฤษได้ห้ามมิให้ส่งสินค้าออกทุกชนิดไปยังประเทศฮอลแลนด์ และประเทศกลุ่มสแกนดิเนเวีย (เดนมาร์ค นอร์เวย์ สวีเดน) ในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 พันธมิตรได้ใช้วิธีการควบคุมในการส่งสินค้าไปให้ประเทศเป็นกลางเพิ่มขึ้นอีกโดยให้พ่อค้าหรือรัฐเป็นกลาง

รับประกันว่าจะไม่ส่งสินค้าไปให้ฝ่ายเยอรมัน และทำการขัดขวางการส่งสินค้าออกจากเยอรมันโดยทำการยึดสินค้าที่มาจากเยอรมันหรือสินค้าที่ทำด้วยวัตถุดิบจากเยอรมัน หรือมีค่าแรงงานมีมูลค่าเกินกว่า 1 ในสี่ของค่าของสินค้า ทั้งนี้เพื่อเป็นการตัดการส่งสินค้าออกของเยอรมัน อันจะมีผลให้เยอรมันขาดแคลนเงินตราต่างประเทศเพื่อนำไปซื้อสินค้าของประเทศเป็นกลาง นอกจากนี้อังกฤษได้ขอร้องให้ประเทศเป็นกลางอื่น ๆ เช่น สเปน โปรตุเกส ตุรกี สวีเดน ระวังความสัมพันธ์ในทางการค้ากับเยอรมัน ซึ่งประเทศดังกล่าวก็ได้ยินยอมปฏิบัติตาม

การกระทำที่ไม่เป็นกลาง (Unneutral Service)

การส่งสินค้าต้องห้ามเป็นการช่วยเหลือคู่สงครามโดยเรือของชาติเป็นกลางบรรทุกสินค้า ซึ่งอาจจะใช้ในการทำสงครามให้แก่คู่สงคราม แต่การกระทำที่ไม่เป็นกลางนั้นเป็นการให้บริการและช่วยเหลือคู่สงครามร้ายแรงและมีผลโดยตรงในสงครามมากกว่า ประกาศกรุงลอนดอนได้แยกการกระทำที่ไม่เป็นกลางของพลเมืองของรัฐเป็นกลางไว้ 2 กรณีคือ การช่วยเหลือทางอ้อมกับการช่วยเหลือทางตรง

การช่วยเหลือทางอ้อม มาตรา 45 ประกาศกรุงลอนดอนได้ระบุการช่วยเหลือทางอ้อมไว้ 2 ชนิด

1. เมื่อเรือสินค้าของรัฐเป็นกลางเดินทางเป็นพิเศษ เพื่อบรรทุกผู้โดยสารซึ่งประจำอยู่ในกองทัพศัตรูหรือเพื่อส่งข่าวสารให้ศัตรู ผู้โดยสารซึ่งประจำอยู่ในกองทัพศัตรู โดยปกติก็หมายถึงทหารประจำการ มีปัญหาเกิดขึ้นเกี่ยวกับทหารกองหนุนถูกเรียกประจำการ จะถือว่าเรือที่บรรทุกมามีความผิดหรือไม่ ในสงครามระหว่างรัสเซีย-ญี่ปุ่น ใน ค.ศ.1904-1905 เรืออเมริกาได้บรรทุกกองหนุนญี่ปุ่นที่ถูกเรียกให้เข้าประจำการจากฮอนโนลูลู ไปยังวลาดิวอสตอร์ค ตามความหมายของประกาศกรุงลอนดอนยอมพิจารณาได้ว่า ทหารกองหนุนที่ถูกเรียกเข้าประจำการ ถือว่ายังไม่ได้ประจำอยู่ในกองทัพศัตรู แต่อาจจะถูกคู่สงครามจับเป็นเชลยศึกได้ อนึ่งเรือสินค้าที่จะถือว่ากระทำการอันไม่เป็นกลางนั้นต้องเดินทางโดยมีจุดมุ่งหมายเฉพาะที่

จะบรรทุกทหารหรือส่งข่าวสารให้แก่ศัตรู ฉะนั้นการที่เรือบรรทุกทหารที่ มาโดดเดี่ยวและเดินทางปกติ อาจจะพิจารณาไม่ได้ว่ามีจุดมุ่งหมาย เฉพาะแต่เมื่อเรือถูกตรวจค้นทหารที่มานบนเรืออาจจะถูกจับเป็นเชลยศึก ระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 1-2 คู่สงครามได้ยึดเรือชนชาติเป็นกลางที่บรรทุก ทหารของกองทัพฝ่ายศัตรูไว้มากมาย แต่เจ้าหน้าที่คณะทูตของฝ่ายศัตรู ทั้งนี้ไม่รวมถึงกงสุล มีสิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองเรือที่บรรทุกคณะทูต ฝ่ายศัตรูจะต้องไม่ถูกจับ ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันในสงครามกลางเมืองอเมริกัน หลังจากเกิดคดี Trent ซึ่งอังกฤษได้รับรองฝ่ายใต้เป็นคู่สงครามกับฝ่าย เหนือ ต่อมาเรืออังกฤษได้บรรทุกผู้แทนทางการทูตของฝ่ายใต้ไปยุโรปเพื่อ ที่จะเจรจาขอกู้ยืมเงินและขอร้องให้รัฐบาลประเทศยุโรปรับรองรัฐฝ่ายใต้ เรือได้ถูกจับโดยเรือฝ่ายเหนือ San-Jacinto เมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน ค.ศ.1861 โดยได้จับผู้แทนทางการทูตของฝ่ายใต้และปล่อยเรือไป อังกฤษ ฝรั่งเศส ปรุสเซีย และออสเตรีย ได้คัดค้านการจับกุมดังกล่าว ซึ่งฝ่ายเหนือได้ยินยอม ปล่อยตัวในที่สุด

สำหรับในกรณีเรือเดินทางเป็นพิเศษ เพื่อรับหรือส่งข่าวสารให้ ศัตรูนั้น หลักกฎหมายยังเห็นว่าจะต้องเป็นข่าวสารทางราชการ โดยเฉพาะ ซึ่งเกี่ยวกับสงคราม แต่กฎหมายระหว่างประเทศยอมรับว่าถ้าเป็นจดหมาย ของเอกชนติดต่อกันหรือเป็นข่าวสารจากคู่สงครามถึงรัฐเป็นกลาง และรัฐ เป็นกลางถึงคู่สงครามหรือจากรัฐคู่สงครามถึงทูตหรือกงสุลของตนในรัฐเป็น กลาง ในกรณีกลับกันย่อมไม่ต้องห้าม ระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 1 ศาล ทรัพย์เชลยได้เคยตีความหมายเกี่ยวกับกรรที่เรือเดินทางเป็นพิเศษว่า อาจจะ พิจารณาได้จากกรณีที่เรือเปลี่ยนเส้นทางเดินที่เคยเดินโดยปกติ หรือหยุดที่ ทำเรืออื่นซึ่งไม่เคยหยุด หรือจากที่เรือยอมรับส่งข่าวสารให้ศัตรูโดยความ สมัคใจ มาตรา 45 ประกาศกรุงลอนดอนได้ให้สิทธิคู่สงครามกระทำการ ยึดเรือและปฏิบัติต่อเรือเสมือนเรือชาติเป็นกลางที่บรรทุกสินค้าต้องห้าม

2. เมื่อเจ้าของหรือผู้เช่าเรือหรือกัปตันเรือได้รู้และยินยอมให้เรือ ของตนบรรทุกหน่วยทหารเข้าศึกหรือบุคคลอื่นใด ไม่ว่าจะเป็นชนชาติเป็น กลางหรือศัตรูและในระหว่างเดินทางได้ช่วยเหลือโดยตรงในการปฏิบัติ

การช่วยเหลือข้าศึก เช่น ส่งสัญญาณหรือส่งข่าวทางวิทยุให้ศัตรูทราบ เว้นแต่ว่าเมื่อเรือได้ถูกพบในทะเลและไม่ทราบว่าได้เกิดสงครามขึ้น หรือเมื่อกับตันเรือได้ทราบที่เกิดสงคราม แต่ไม่สามารถขนถ่ายบุคคลดังกล่าวขึ้นบกได้ ถ้าเรือได้ออกจากท่าศัตรูภายหลังเกิดสงครามหรือออกจากท่าเป็นกลางภายหลังที่รัฐเป็นกลางได้ทราบที่เกิดสงครามแล้วถือว่าเรื่อนั้นได้ทราบสถานะสงครามในกรณีดังกล่าวข้างต้นหากถูกจับได้เรือจะต้องถูกริบและสินค้าของเจ้าของเรือก็จะต้องถูกริบเช่นกัน

การกระทำการอันไม่เป็นกลางดังกล่าวไม่ถือว่าเป็นการละเมิดความเป็นกลางตามหน้าที่ของรัฐเป็นกลาง และไม่ผูกพันความรับผิดชอบของรัฐเป็นกลางด้วย เพราะเป็นการกระทำของเอกชน แต่ทั้งนี้รัฐที่ต้องการรักษาความเป็นกลางโดยเคร่งครัดก็มักจะออกกฎหมายว่าด้วยความเป็นกลาง (Neutrality Laws) เพื่อจำกัดการกระทำของพลเมืองของตน มิให้กระทำการใด ๆ อันจะก่อให้เกิดความกระทบกระเทือนต่อความเป็นกลางของประเทศ ซึ่งทั้งนี้รัฐเป็นกลางไม่มีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายระหว่างประเทศ แต่กระทำตามนโยบายความเป็นกลาง กฎหมายสหรัฐว่าด้วยความเป็นกลาง ค.ศ. 1794 ได้ระบุโทษแก่พลเมืองสหรัฐที่เป็นทหารให้แก่รัฐอื่น และในปี ค.ศ. 1936 ได้จำกัดสิทธิของชนอเมริกันในการค้าขายกับคู่สงคราม กฎหมายสวิสเซอร์แลนด์ก็ได้ห้ามชนชาติสวิสช่วยเหลือคู่สงครามตามนโยบายความเป็นกลางของสวิสเซอร์แลนด์ซึ่งเป็นประเทศเป็นกลางถาวร

การช่วยเหลือโดยตรง

เมื่อเรือสินค้าของรัฐเป็นกลางมีส่วนเกี่ยวข้องในการสู้รบ ได้ร่วมปฏิบัติการสงครามโดยตรง เช่น วางทุ่นระเบิด ตรวจค้นสินค้าชาติเป็นกลาง ทำการลาดตะเวนให้แก่เรือรบข้าศึก หรือเมื่อเรือตกอยู่ในอำนาจหรือการควบคุมของฝ่ายศัตรู หรือเมื่อเรือของชนชาติเป็นกลางได้ถูกศัตรูเข้าไป หรือเมื่อเรือได้ใช้เฉพาะเพื่อการขนส่งกองทัพศัตรู หรือส่งข่าวเพื่อผลประโยชน์ของศัตรู ในกรณีดังกล่าวมาตรา 64 ประกาศกรุงลอนดอนระบุว่าเรือจะต้องถูกยึดและถูกปฏิบัติเช่นเรือสินค้าศัตรู สินค้าบนเรือจะถูกถือว่าเป็นสินค้าศัตรู อีกทั้งสินค้าที่เป็นของเจ้าของเรือก็จะต้องถูกยึดเช่นกัน

ความเป็นกลางในสงครามทางอากาศ⁽¹⁾

อากาศเหนือดินแดนของรัฐ ถือว่ารวมอยู่ในอาณาเขตของรัฐซึ่งมีอำนาจอธิปไตยอย่างสมบูรณ์ แต่นักนิติศาสตร์บางท่าน เช่น Fauchille และสถาบันกฎหมายระหว่างประเทศใน ค.ศ. 1906 มีความเห็นว่า อากาศเหนือดินแดนของรัฐควรจะเป็นอิสระ เช่น ทะเลหลวงไม่ควรอยู่ใต้อำนาจอธิปไตยของรัฐใด และรัฐต่าง ๆ มีสิทธิใช้ร่วมกัน นักนิติศาสตร์บางท่านเสนอว่าควรกำหนดอำนาจอธิปไตยของรัฐเพียงความสูงระยะหนึ่งในอากาศ นอกนั้นก็ถือว่าเป็นอิสระ เช่น ทะเลหลวง⁽²⁾ มาตรา 1 สนธิสัญญาปารีส ลงวันที่ 13 ตุลาคม ค.ศ. 1919 ซึ่งทำระหว่างรัฐ 27 รัฐ ก็ได้ยอมรับอำนาจอธิปไตยของรัฐในอากาศเช่นเดียวกันกับบนพื้นดินและในน่านน้ำอาณาเขต เมื่อเกิดสงครามขึ้นอากาศเหนือดินแดนของรัฐก็อาจจะเป็นสมรภูมิในการต่อสู้ของคู่สงคราม

เนื่องจากการประชุมกรุงเฮก ค.ศ. 1907 ไม่ได้มีฉบับใดกล่าวถึงความความเป็นกลางในสงครามทางอากาศ แต่ร่างอนุสัญญาเกี่ยวกับสงครามทางอากาศกรุงเฮก ค.ศ. 1923 ก็ได้กล่าวถึงความความเป็นกลางในสงครามทางอากาศไว้ มาตรา 12 ของร่างอนุสัญญาได้ระบุว่า ในยามสงครามรัฐคู่สงครามหรือรัฐเป็นกลางสามารถจะห้ามหรือกำหนดการเข้า การเคลื่อนไหวหรือระยะเวลาที่ลงจอดของเครื่องบินในอำนาจศาลของตนได้ รัฐคู่สงครามมีหน้าที่ที่จะต้องป้องกันมิให้เครื่องบินทหารของตนรुक้าเข้าไปในอากาศเหนือดินแดนของรัฐเป็นกลาง และรัฐเป็นกลางก็มีหน้าที่เช่นเดียวกันที่จะป้องกันมิให้เครื่องบินศัตรูผ่านดินแดนของตนเพื่อไปโจมตีประเทศคู่สงคราม ถ้ามีการละเมิดความเป็นกลางโดยคู่สงคราม รัฐเป็นกลางต้องเตือนให้เครื่องบินที่รुक้าเข้ามาในอากาศเหนือดินแดนของตนลงจอดและกักกุมเครื่องบินไว้ ถ้าเครื่องบินไม่ปฏิบัติตาม รัฐเป็นกลางมีสิทธิจะโจมตีและทำลายได้ นอกจากนั้นยังอาจใช้หลักความเป็นกลางในสงครามทางทะเลมาใช้บังคับกับสง-

---

⁽¹⁾M.Lemoine. La neutralite aerienne. Rev de Droit aerien. 1951 p. 1

⁽²⁾ดูหน้า 169 ประกอบ

ครามทางอากาศไม่ว่าจะเป็นสิทธิและหน้าที่ของกลุ่มสงครามต่อรัฐเป็นกลาง หรือรัฐเป็นกลางต่อกลุ่มสงคราม และรวมถึงการจับกุมและยึดทรัพย์สินด้วย

ในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 1 รัฐเป็นกลางได้ออกระเบียบห้าม เครื่องบินเอกชนหรือเครื่องบินทหารของกลุ่มสงครามผ่านดินแดนของตน เช่น สวิสเซอร์แลนด์ ฮอลแลนด์ นอร์เวย์ และประเทศกลุ่มสงครามก็ได้ห้ามเครื่องบิน ต่างชาติบินผ่านหรือเข้ามาในดินแดนของตนเช่นกัน แต่ถึงกระนั้นก็ดีก็มีการละเมิดความเป็นกลางโดยกลุ่มสงคราม โดยเฉพาะฝ่ายเยอรมันหลายครั้ง และบางครั้งก็ได้ทิ้งระเบิดในดินแดนของประเทศเป็นกลางด้วย เช่นใน .สวิสเซอร์แลนด์ ในฮอลแลนด์ เดนมาร์ค กรีซ และนอร์เวย์ ในสงครามโลก ครั้งที่ 2 การละเมิดในการสู้รบมากขึ้น สวิสเซอร์แลนด์ได้จับกุมและทำลาย เครื่องบินทหารกลุ่มสงครามถึง 229 ลำ ซึ่งได้ลวงลำและบางครั้งก็ทิ้งระเบิด ในดินแดนของตนในสงครามสมัยใหม่ซึ่งการพัฒนาอาวุธจรวดได้ก้าวหน้า ไปมาก การยิงจรวดผ่านดินแดนของรัฐเป็นกลางเพื่อโจมตีศัตรูก็นับได้ว่าเป็นการลวงละเมิดความเป็นกลางของรัฐเหมือนกัน ในปี ค.ศ.1928 ประเทศ ต่าง ๆ ในทวีปอเมริกาได้ตกลงเห็นชอบในหลักการเกี่ยวกับความเป็นกลาง ทางอากาศ โดยประกาศว่าเครื่องบินทหารของกลุ่มสงครามที่บินผ่านดินแดน ของประเทศเป็นกลางถือว่าละเมิดความเป็นกลางของรัฐเป็นกลาง สำหรับ เครื่องบินที่มีใช้เครื่องบินทหารกลุ่มสงครามจะบินผ่านดินแดนของรัฐเป็นกลาง จะต้องได้รับอนุญาตจากรัฐเป็นกลางเสียก่อนและจะต้องเดินไปตามเส้นทาง ที่รัฐเป็นกลางกำหนดให้ ก็ปัดนั้นจะต้องแจ้งสถานที่ที่จะออกบินที่จะหยุดและ จุดหมายปลายทางและเครื่องบินจะใช้วิทยุและโทรเลขได้ก็แต่เฉพาะเพื่อจะ สอบถามเส้นทางเดินหรือสภาพดินฟ้าอากาศ และต้องพูดภาษาของตนจะใช้ โค้ดไม่ได้ เครื่องบินทหารที่บรรทุกอยู่ในเรือรบจะบินขึ้นในน่านน้ำของ ประเทศในทวีปอเมริกาไม่ได้ เครื่องบินที่ลงจอดในดินแดนของประเทศใน ทวีปอเมริกาพร้อมทั้งลูกเรือจะถูกกักกุมจนกว่าสงครามสงบ นอกจากจะ หยุดลงจอดเพราะเกิดการเสียหายซึ่งพิสูจน์ได้

ความเป็นกลางกับระบบความมั่นคงร่วมกัน

เมื่อมีการก่อตั้งสันนิบาตชาติและสหประชาชาติขึ้น ภายหลังจากสงครามโลกครั้งที่ 1-2 จึงเกิดปัญหาที่ว่าสถาบันความเป็นกลางจะมีได้หรือไม่ในขอบเขตของกติกาสันนิบาตชาติและกฎบัตรสหประชาชาติ

Hyamson A.M. ให้คำนิยามเกี่ยวกับระบบความมั่นคงร่วมกันว่า หมายถึงระบบที่มีจุดประสงค์ที่จะประกันความมั่นคงของรัฐจากการรุกรานของรัฐอื่น โดยการช่วยเหลือร่วมกันจากรัฐสมาชิก การช่วยเหลือร่วมกันโดยใช้กำลังดังกล่าวย่อมขัดกับหลักการความเป็นกลาง⁽¹⁾ สถาบันความเป็นกลางจะขัดกับหลักการจัดระบบความมั่นคงร่วมกันในรูปขององค์การ เช่นองค์การสันนิบาตชาติ และองค์การสหประชาชาติหรือไม่ย่อมจะพิจารณาได้จากข้อความที่ระบุไว้ในกติกาสันนิบาตชาติหรือกฎบัตรสหประชาชาติ

ตามกติกาสันนิบาตชาติ มาตรา 16 บังคับให้รัฐสมาชิกสันนิบาตชาติตัดความสัมพันธ์ทางการค้า การเงิน และห้ามการติดต่อระหว่างคนในสัญชาติของตนกับคนของรัฐที่ละเมิดกติกาสันนิบาตชาติ อีกทั้งรัฐสมาชิกต้องอำนวยความสะดวกให้กองทัพของรัฐสมาชิกสันนิบาตชาติผ่านดินแดนของตนเพื่อดำเนินการปราบปรามรัฐที่ละเมิดกติกาสันนิบาตชาติ

ตามบทบัญญัติดังกล่าวจะเห็นว่าหลักเกณฑ์เกี่ยวกับความเป็นกลางห้ามรัฐเป็นกลางช่วยเหลือคู่สงคราม วางตนเป็นกลางและไม่เข้าร่วมในการทำสงครามย่อมขัดกับความหมายของกติกาสันนิบาตชาติซึ่งบังคับสมาชิกกระทำการร่วมกันในมาตรการลงโทษที่กระทำต่อรัฐที่ละเมิด

Graham ได้กล่าวว่า หลักการของความเป็นกลางขัดขวางการก่อตั้งระบบการป้องกันร่วมกันระบบป้องกันร่วมกันย่อมไม่มีความเป็นกลาง Halvdan Kaht ให้ข้อสังเกตว่าหลักความเป็นกลางย่อมเป็นไม่ได้ในขอบเขตของสันนิบาตชาติ

Roger Mettetal เห็นว่า ในหลักของกฎหมายสมาชิกของสันนิบาตต้องร่วมในการลงโทษรัฐที่ละเมิด บทบัญญัติดังกล่าวย่อมขัดต่อหลักการในความเป็นกลาง

⁽¹⁾Hyamson A.M.A Dictionary of International Affairs. London p.147

Halvden Koht กล่าวว่าหลักการความเป็นกลางย่อมเป็นไปได้
ในขอบเขตของสันนิบาตชาติ(1)

สำหรับกฎบัตรสหประชาชาติก็เช่นเดียวกัน มาตรา 1 ของกฎ
บัตร ระบุว่าสหประชาชาติมีวัตถุประสงค์จะผดุงสันติภาพและความมั่นคง
ระหว่างประเทศและเพื่อผลดังกล่าวดำเนินมาตรการร่วมกันที่มีผลเพื่อป้องกัน
และหลีกเลี่ยงการคุกคามสันติภาพ และปราบปรามการรุกราน

มาตรา 2 กำหนดให้สมาชิกขององค์การให้การช่วยเหลืออย่าง
เต็มที่ในการกระทำขององค์การและละเว้นที่จะให้ความช่วยเหลือแก่รัฐที่
ละเมิดกฎบัตร

มาตรา 49 ระบุให้สมาชิกร่วมกันในการให้ความช่วยเหลือเพื่อ
ดำเนินการตามที่คณะมนตรีความมั่นคงได้ลงมติ

ตามข้อความในกฎบัตรจะเห็นว่า สมาชิกของสหประชาชาติไม่
สามารถเป็นกลางได้ในเมื่อมีการใช้กำลังหรือมาตรการลงโทษอย่างอื่นต่อ
รัฐที่ละเมิดสันติภาพ

จากเหตุการณ์ที่ผ่านมาของสงครามโลกทั้ง 2 ครั้ง ทำให้คิดว่า
สถาบันความเป็นกลางมีความโน้มเอียงที่จะหมดไป เนื่องจากประเทศต่าง ๆ
ประจักษ์แล้วว่า การที่จะประกาศตัวเป็นกลางในสงครามที่จะเกิดขึ้นใน
อนาคต โดยเฉพาะในสงครามยุคใหม่ซึ่งเป็นสงครามที่แผ่ขยายไปเกือบทุก
ประเทศย่อมยากที่จะเป็นไปได้ ตัวอย่าง เช่น ก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2
เบลเยียม ลุกเซมเบิร์ก นอร์เวย์ และฟินแลนด์ ได้ประกาศตัวเป็นกลาง
โดยเข้าใจว่าการประกาศดังกล่าวจะป้องกันมิให้ประเทศของตนถูกรุกราน
แต่เมื่อเกิดสงครามโลกครั้งที่ 2 ประเทศต่าง ๆ เหล่านี้ก็ถูกเยอรมันยึดครอง
ทั้งสิ้น (ในยุโรปมีสวีเดน สวิสเซอร์แลนด์ โปรตุเกส สเปน เท่านั้นที่ไม่ได้
ร่วมสงคราม) จากประสบการณ์ดังกล่าวประเทศต่าง ๆ จึงยอมรับความคิด
ในอันที่จะร่วมมือป้องกันการรุกรานในรูปขององค์การเพื่อผนึกกำลังร่วมกัน
ป้องกันสันติภาพ The International Law Quarterly(2) กล่าวว่า ถ้าหากสห
ประชาชาติเป็นองค์การที่เข้มแข็ง ทุกชาติก็คงจะขอสมัครเข้าเป็นสมาชิก

(1) Isidro Fabela. Neutralité p.147

(2) The Present Position of Neutral States, Editorial Notes. The International Law Quarterly, Vol 1
No 2 1947 p.214

และสถาบันความเป็นกลางก็คงจะสูญสิ้นไปโดยธรรมชาติ แต่ถ้าองค์การสหประชาชาติไม่สามารถจัดการใช้กำลังรุกรานได้ รัฐต่าง ๆ ก็อาจจะกลับไปนิยมความเป็นกลางอีกเหมือนเช่นในอดีตซึ่งความล้มเหลวของสันนิบาตชาติทำให้ประเทศสมาชิกหลายประเทศก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 หันไปประกาศความเป็นกลางของตน เช่น สวีเดน นอร์เวย์ เบลเยียม ฮอลแลนด์ เดนมาร์ก และลักเซมเบิร์ก แต่ต่อมาเมื่อมีการจัดตั้งองค์การสหประชาชาติ รัฐเหล่านี้ก็ได้สมัครเข้าเป็นสมาชิกขององค์การสหประชาชาติ ฉะนั้นถ้าการปฏิบัติงานขององค์การสหประชาชาติยังไม่มีประสิทธิภาพในการป้องกันสงครามและไม่สามารถสร้างความมั่นใจแก่รัฐสมาชิกในการที่จะได้รับความคุ้มครองจากการรุกราน ก็เป็นที่คาดหวังได้ว่าในวันหนึ่งข้างหน้า องค์การสหประชาชาติอาจจะประสบชะตากรรมเช่นเดียวกับสันนิบาตชาติ และสถาบันความเป็นกลางก็คงจะได้รับความนิยมขึ้นมาอีก